

TOLK- OCH ÖVERSÄTTARINSTITUTET

ATT ÖVERSÄTTA RÄTTSSYSTEM

Om översättning av två domstolsdokument
Från franska till svenska

av
Alexander Burri

Det främsta syftet med denna uppsats är att undersöka vilka teorier som kan vara relevanta vid översättning av juridiska texter, och sedan tillämpa dessa i praktiken genom en översättning av två domstolsdokument från franska till svenska. Uppsatsens första del består av en presentation av de översatta texternas tänkta kommunikationssituation. Därefter görs en syntes av översättningsteorins huvudsakliga principer och av mer konkreta strategier som kan tillämpas vid översättning av begrepp som är specifika för källkulturens rättssystem och som saknar motsvarighet i målkulturen. Sedan analyseras källtexterna i syfte att explicitgöra textgenrens karaktäristiska drag. Utifrån den inledande teoretiska delen dras slutsatsen att man vid översättningen av källtexterna, som är formella, informativa, objektiva och traditionsbundna, bör göra en anpassning mot mottagarens språkliga och kulturella normer, i ett försök att prioritera s.k. *pragmatisk och textnormativ ekvivalens* (Koller 1989:99-104). I den efterföljande översättningen används strategierna i praktiken. Sista delen består av kommentarer kring de problem som uppstått under översättningsarbetet som följs av en presentation av en genomförd kvalitativ undersökning bland professionella översättare som avsåg att undersöka vilka strategier som tillämpas i praktiken. Uppsatsen rundas av med två sammanfattningar på svenska respektive franska.

Magisteruppsats i översättning
inriktning franska (20p)
Stockholms universitet
Handledare: Françoise Sullet-Nylander
och Lars Strömberg
Vårterminen 2007

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	5
1.1 BAKGRUND OCH SYFTE	5
1.2 DISPOSITION	6
2 ÖVERSÄTTNINGSTEORI OCH METOD	6
2.1 SKOPOS	7
2.2 ÖVERSÄTTNINGSTEORIER.....	8
3 PRESENTATION OCH ANALYS AV KÄLLTEXTERNA	13
3.1 KONTEXT	14
3.2 TEXTUELL STRUKTUR.....	16
3.3 IDEATIONELL STRUKTUR	18
3.4 INTERPERSONELL STRUKTUR	20
3.5 STIL.....	20
4 KÄLLTEXTER OCH ÖVERSÄTTNING	21
ORDONNANCE DE RÉFÉRÉ / INTERIMISTISKT BESLUT	22
JUGEMENT / DOM.....	30
5 KOMMENTAR TILL ÖVERSÄTTNINGARNA	62
5.1 SPRÅKLIGA FENOMEN	62
5.1.1 <i>Participfraser</i>	62
5.1.2 <i>Substantiveringar</i>	67
5.1.3 <i>Inanimata subjekt</i>	69
5.1.4 <i>Anaforiska pronomen</i>	69
5.2 DISKURSIVA FENOMEN	71
5.3 KULTURELLA FENOMEN	73
5.3.1 <i>Disposition</i>	73
5.3.2 <i>Begrepp med kulturella konnotationer</i>	74
6 ENKÄTUNDERSÖKNING	77
7 SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION	79
8 RÉSUMÉ EN FRANÇAIS	80
8.1 MATÉRIEL	80
8.2 DISPOSITION	80
8.3 RÉSULTATS.....	81
LITTERATURLISTA	83

1 Inledning

Översättarens arbete handlar främst om att av många olika lösningar till ett översättningsproblem hitta den lösning som han eller hon tycker lämpar sig bäst i en specifik situation. För att detta val skall vara så kvalificerat som möjligt behöver översättaren ha en rad olika faktorer i åtanke. Det allra viktigaste, åtminstone när det gäller översättning av facktexter, är förstås att veta vem texten skall översättas för och syftet med översättningen. Utifrån detta kan översättaren sedan välja vilka strategier som skall tillämpas: om översättningen skall anpassas efter källspråket eller målspråket, om det är formen eller budskapet som är det viktiga att återge, o.s.v.

I många fall handlar det även om att anpassa texten efter målkulturens språknormer och inom det område texten rör sig i. Språknormerna kan styra texten på många olika nivåer, t.ex. vilken grad av högtidlighet texten ska ha, om man förväntas använda svåra termer, om det finns en viss tradition i utformningen, alltså dispositionen o.s.v. Frågan är dock hur mycket man kan ändra i sin översättning utan att det istället blir en fri tolkning av källtexten.

1.1 Bakgrund och syfte

Den ovan ställda frågan är kanske mer relevant inom vissa områden än i andra. Det spelar förmodligen mindre roll om en teknisk text, till exempel en bruksanvisning, anpassas helt till målkulturens normer, då textens innehåll oftast behandlar ett ämne som finns inom båda kulturerna. Om man däremot skall översätta text som behandlar ett område som inte har någon motsvarighet i målkulturen kan det vara svårt, och kanske olämpligt att anpassa texten mot källkulturens skrivnormer. Juridik är ett område som kan innebära många svårlösta problem för en översättare. Det största problemet ligger i att man i en juridisk översättning översätter mellan två olika rättsystem som ofta inte motsvarar varandra till hundra procent.

Detta magisterarbete kommer att gå ut på att översätta två domstolsdokument från franska till svenska. Huvudtanken är att undersöka generella översättningsproblem som påträffats under översättningsarbetet. Vilka möjliga lösningar det finns att tillgå när det kommer till översättning av termer som saknar motsvarighet i målkulturen kommer också att undersökas.

1.2 Disposition

Före översättningen presenteras en syntes av de översättningsteorier och metoder som kan vara användbara i sammanhanget. Översättningen föregås även av en analys av källtexterna, där texternas kontext och textuella struktur kommer att undersökas. En efterföljande översättningskommentar kommer även att ingå i uppsatsen, där olika språkliga fenomen som stötts på under själva översättningsarbetet kommer att tas upp. Dessa språkliga fenomen och dess översättning kommer att diskuteras mot bakgrund av den genomförda teoretiska syntesen. Fokus kommer att främst ligga på generella fenomen, som franska språkets användning av substantiveringar, participer, anaforiska pronomen. Termer som är specifika för den franska rättskulturen och hur dessa har översatts kommer också att tas upp till diskussion. De egna resultaten, t.ex. de strategier som använts under översättningsarbetet, kommer sedan att jämföras med de resultat som tagits fram i samband med en kvalitativ undersökning som genomfördes bland verksamma översättare i början av vårterminen 2007. Syftet med undersökningen var att se om det finns en stark variation vad gäller valet av översättningsstrategier hos översättare som arbetar med juridiska texter, eller om textgenren gör dem till en homogen grupp. Uppsatsen avslutas med en sammanfattning med diskussion och en kortare sammanfattning på franska.

2 Översättningsteori och metod

Inför ett översättningsuppdrag kan det vara viktigt att göra ett övergripande analysarbete, vilket i praktiken innebär att man undersöker vilket sammanhang och vilken situation den översatta texten kommer att återfinnas i, vilka mottagare den avses för, o.s.v. Denna kunskap, som Hans Vermeer kallar för *skopos* (2000:221), är grundläggande för att välja rätt översättningsstrategi och rätt stilnivå på språket, och således göra ett så professionellt arbete som möjligt med en text som är anpassad efter målkulturens kommunikationssituation (Ingo 1991:158).

2.1 Skopos

Alla översättare har inte möjligheten att göra en sådan analys. Verkligheten verkar vara som sådan att man ibland inte får veta vilken kommunikationssituation den översatta texten kommer att röra sig i, åtminstone om man arbetar på uppdrag av översättningsbyråer (se kapitel 6). Eftersom översättningen inte ingår i något verkligt uppdrag har jag möjligheten att själv välja kommunikationssituation, vilket är högst ovanligt. Jag kommer dock att välja ett tänkbart scenario i vilket ett sådant översättningsuppdrag skulle kunna förekomma.

Källtexterna är domstolshandlingar som vänder sig både till de berörda parterna och till allmänheten. Det franska rättsväsendet förordar dock inte att språket skall vara så lättförståeligt som möjligt, och en del förkunskaper kan därför vara nödvändiga för att tillgodogöra sig innehållet.

Låt oss nu anta att uppdragsgivaren är ett av de svarande företagen, 7 Ways, och att företaget är svenskägt. Ett troligt scenario är att den översatta textens kommunikationssituation inte kommer att vara en offentlig handling, utan kommer att användas av företagets jurister i Sverige. Därmed krymper textens mottagargrupp i målkulturen avsevärt i förhållande till källkulturens dito. Eftersom texten förmodligen kommer att vända sig till professionella inom ämnet, och kanske kommer att brukas som ett juridiskt dokument kan det finnas en poäng i att avvika något från de svenska klarspråksprinciperna för att istället ge plats åt ett mer specialiserat och detaljerat språkbruk. Detta avgör i sin tur valet av strategier för att översätta termer som inte existerar i målkulturen. I detta fall är det då mycket viktigt att ge en så noggrann beskrivning som möjligt av vad begreppet innebär, och översätta *tribunal de grande instance* med exempelvis "allmän underrätt". Skulle det istället enbart handla om att uppdragsgivaren är allmänt intresserad av målets utgång och "bara vill veta vad det handlar om" kanske man inte skulle behöva vara så specifik och skulle i så fall kunna översätta *tribunal de grande instance* med "tingsrätt".

För att ytterligare ringa in måltextens skopos kan man fastställa vilket kommunikativt syfte texten har. Enligt Katharina Reiss (2004:171) kan en text vara *informativ*, *expressiv* eller *operativ*. En informativ text fokuserar på meddelandets innehåll, medan en expressiv text lägger mer vikt på framställningssättet. En operativ text är argumenterande, där syftet alltså är att påverka läsarens åsikter.

Föreliggande översättning har ett informativt syfte, eftersom domstolens beslut kommuniceras. Man skulle kunna tycka att det i domskälen finns både expressiva och

operativa språkhandlingar i det återkommande uttrycket *Attendu que* (eftersom). Domskälen är dock inga argument i den bemärkelsen, utan rättsgrunder som legat bakom domstolens beslut. Man informeras om vilka de är, men de avser inte att påverka läsaren. Vad gäller textens expressiva dimension är det måltextens syfte som avgör. Översättningen avser att kommunicera textens innehåll. Hade man istället översatt texten åt en lingvist som vill studera utformningen av franska juridiska texter hade det expressiva förmodligen fått överhanden.

2.2 Översättningsteorier

Efter att måltextens skopos fastställts måste översättaren bestämma vilket tillvägagångssätt eller strategi som passar bäst för att texten skall uppfylla sin funktion, annars riskerar översättaren att inte fullgöra sin uppgift på ett lyckat sätt (Vermeer 2000:221). Många teoretiker har genom åren tagit fram olika principer som översättare kan gå efter, men i grunden skulle man kunna säga att de flesta kretsar kring huvudprincipen att den översatta texten antingen skall ligga så nära källtexten som möjligt eller anpassas till målkulturens mottagare.

Dessa motpoler kallar Eugene Nida (2004:156) för *formell* och *dynamisk ekvivalens*. Han menar att man i en översättning måste hitta den närmaste motsvarigheten till ett begrepp, men att man kan välja mellan de två ovan nämnda typer av ekvivalens, beroende på översättningens skopos. *Formell ekvivalens* fokuserar främst på själva meddelandets form, där man i största möjliga mån skall försöka följa källtextens syntaktiska form, som meningslängd, ordföljd o.s.v. Den *dynamiska ekvivalensen* fokuserar mer på meddelandets innehåll, den idé man försöker förmedla. Där ges man större frihet gentemot originaltexten för att uppnå detta mål. Nida (2004:157) säger dock även att det inte gäller att välja antingen eller, utan att skalan är graderad med flera acceptabla lösningar.

Peter Newmarks teorier grundar sig på Nidas formella och dynamiska ekvivalens, men han talar istället om *semantisk* och *kommunikativ översättning*, vilket ungefär motsvarar Nidas begrepp. Han menar att det inte finns några utpräglat semantiska eller kommunikativa översättningar och att dessa parametrar inte heller är poler till varandra. Han målar hellre upp bilden av att dessa är ”överlappande metodband”. En översättning kan alltså vara mer eller mindre semantisk och mer eller mindre kommunikativ (1991: 10).

Ekvivalens är en ständigt återkommande term inom översättningsvetenskapen. Man brukar säga att en översättning skall motvara originalet, alltså vara ekvivalent. Werner Koller

(1989:99-104) anser dock att termen är ganska tom om man inte preciserar ur vilket perspektiv en översättning skall motsvara källtexten. Beroende på översättningens syfte får man välja vilka egenskaper från källtexten man vill bevara i måltexten, då det oftast är omöjligt att återskapa originalets alla dimensioner. Koller sätter därmed upp fem olika ekvivalensvillkor som får rangordnas hierarkiskt beroende på textens syfte: *denotativ*, *konnotativ*, *textnormativ*, *pragmatisk* och *formell ekvivalens* (1989:99-104). *Denotativ ekvivalens* fokuserar på textens lexikala innehåll, och *konnotativ ekvivalens* på valet av lexikal motsvarighet bland möjliga synonymer, som ju kan föra med sig olika konnotationer, beroende på kontexten (ex: E: *die*, S: *dö*, *avlida*, *gå ur tiden*, *gå till de sälla jaktmarkerna*, *kola vippen*, *ta ner skylten*, *sluta röka*, o.s.v.¹). *Textnormativ ekvivalens* handlar om översättning som följer målkulturens normer för översättningsobjektets textgenre. *Pragmatisk ekvivalens* handlar om att anpassa översättningen efter mottagaren för att ge önskad effekt, medan man med *formell ekvivalens* söker att återskapa källtextens stilistik.

I sin artikel "On linguistic aspects of translation" tar Roman Jakobson (2000:114) upp ett av de största översättningsproblemen, nämligen att det allt som oftast inte finns något begrepp i målspråket som exakt motsvarar källspråkets uttryck, alltså att två begrepp i käll- och målspråk inte täcker exakt samma område i det semantiska fältet. Dessa "luckor" (*lacunae*) kan överbryggas på flera olika sätt. Vinay och Darbelnet (hädanefter V & D, 1975:46-55) har kategoriserat de konkreta tillvägagångssätten på följande sätt²:

- **Lån** (*emprunt*): När ett begrepp är okänt målkulturen är det enklaste sättet att använda sig av källkulturens benämning för att för att beskriva det nya begreppet (ex: E: *bulldozer* - F: *bulldozer*). Lån kan till slut komma att inkorporeras i målspråkets lexikon, t.ex. *rendez-vous* i engelskan.
- **Kalkering** (*calque*): Formen av ett begrepp lånas och orden översätts sedan ordagrant (ex: E: *Compliments of the season!* – F: *Compliments de la saison!*)
- **Litteral översättning** (*traduction littérale*): Begreppet översätts ord för ord och motsvarar målspråkets form (ex: E: *Where are you?* – F: *Où êtes-vous?*).
- **Transponering** (*transposition*): En ordklass ersätts med en annan utan att betydelsen ändras (ex: E: *As soon as he gets/got up* – F: *Dès som lever*).
- **Modulering** (*modulation*): Meddelandet från källspråket betraktas från en annan synvinkel i målspråket (ex: E: *It is not difficult...* – F: *Il est facile...*)

¹ Eget exempel.

² Samtliga exempel i uppställningen är fr. V & D (1975)

- **Ekvivalens** (*equivalence*): När det finns en motsvarighet för ett begrepp i målspråket, fast i en annan form (ex: E: *Like a bull in a china shop* – F: *Comme un chien dans un jeu de quilles*)
- **Anpassning** (*adaptation*): En speciell sorts ekvivalens där ett begrepp som är typiskt för källkulturen ersätts med ett begrepp som är typiskt för målkulturen, för att skapa samma effekt (ex: E: *cricket* – F: *cyclisme*).

V & D (1975:46) har även delat upp översättningsmetodikerna i två huvudstrategier som de kallar för *direkt/litteral översättning* och *oblik översättning*. Dessa kan anses motsvara Nidas formella och dynamiska ekvivalens. De ovan nämnda kategorierna kan också placeras in under de två huvudstrategierna. De tre första kategorierna tillhör den direkta översättningen, och resten den oblika.

Brynja Svane presenterar i sin tur en liknande kategorisering i sin artikel "Comment traduire la réalité? Étude des expressions référentielles" (1998:93-118). Kategoriseringen är dock inriktad på referentiella uttryck, med andra ord uttryck som "avser att beteckna specifika fenomen i den utomtextuella verkligheten" (1998:93). Dessa uttryck avser att skapa en specifik mental bild hos dem som lever inom kulturen i fråga, eller som åtminstone har goda kunskaper om den. I sin kategorisering vill Svane alltså kartlägga strategier som kan tillämpas för att överbrygga de problem som uppstår när de referentiella uttrycken skall översättas för en mottagare som har begränsade, eller rentav inga kunskaper om källkulturen (Svane 1998:93-94). Indelningen är mer djupgående än i V & D:s modell som presenterats ovan. Vissa kategorier är indelade i flera, mer specifika underrubriker. Nedanstående uppställning är en kort redovisning av Svanes modell, där man går från minimala ändringar i texten (1) till mer radikala ändringar (6 och 7):

1. Transfer

1.1 *Transfer utan anpassning*

1.2 *Transfer med ortografiska anpassningar*

1.3 *Transfer med morfologiska anpassningar*

1.4 *Transfer med förklaring*

2. Litteral översättning

3. Ekvivalens

4. Anpassning

4.1 *Semantisk anpassning*

4.2 *Referentiell anpassning*

5. Omvandling

5.1 Kulturell omvandling

5.2 Etnocentrisk omvandling

5.3 Generisk omvandling

5.4 Specifik omvandling

6. Borttagning

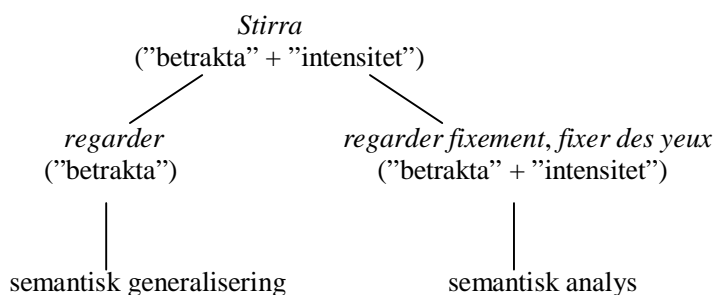
7. Tillägg

Transfer motsvarar vad V & D kallar för *lån*. Förutom direkta överföringar, alltså underkategorin *Transfer utan anpassning* (ex: F: *Monsieur Dupont*, S: *Monsieur Dupont*³), tar man också med överföringar där språket kräver små anpassningar av begreppen. Dessa anpassningar kan vara *ortografiska* (ex: F: *rue des Roses*, S: *Rue des Roses*) eller *morfologiska* (ex: F: *la Bastille*, S: *Bastiljen*). Den sista underkategorin, *transfer med förklaring*, är en överföring där man lägger till en deskriptiv och generisk term (ex: F: *Notre-Dame*, S: *Notre Damekyrkan*). *Litteral översättning* motsvarar kategorin med samma namn i V & D. Svane menar dock att begrepp som översätts med hjälp av denna strategi kan råka ut för en kraftig förlust av innebörd, då konnotationerna kan vara olika i käll- och målkulturen. *Ekvivalens* motsvarar kategorin med samma namn i V & D, med skillnaden att Svane anser att strategin enbart bör användas om ekvivalenten i målspråket mer eller mindre täcker samma semantiska område. Man kan ibland vara mer eller mindre tvungen att göra omvandlingar, p.g.a. att språken man översätter mellan har olika begrepsbildningar. Befinner sig olikheterna på ett semantiskt plan, kallas översättningen mellan dessa för *semantisk anpassning* (ex: F: *mettre la table*, S: *duka*). Om skillnaderna istället beror på olika verklighetsframställningar kallas översättningen för *referentiell anpassning* (ex: F: *notaire*, S: *tingsrätt* eller *advokat*, beroende på situationen). De ovan nämnda anpassningarna är som sagt mer eller mindre obligatoriska, men det finns även liknande ändringar som kan göras på ett mer frivilligt plan. Dessa kallar Svane för *omvandlingar*, och delas in i fyra kategorier. En *kulturell omvandling* sker när man översätter ett uttryck som i källkulturen har starka kulturella konnotationer med ett annat uttryck som ungefär har samma konnotationer i målkulturen (ex: F: *la soupe cotidiene*, S: *husmanskost*). Att ersätta ett egennamn som har en stark referentiell anknytning i källkulturen med ett egennamn som har en lika stark referentiell anknytning i målkulturen kallas för *etnocentrisk omvandling* (ex: F: *SNCF*, S: *SJ*). De två sista typer av omvandling handlar om att översätta en specifik term med en mer generell sådan, en så kallad *generisk omvandling* (ex: F: *2CV*, S: *bil*), eller vice versa, d.v.s. en *specifik*

³ Samtliga exempel på denna sida kommer från Svane (1998:97-101)

omvandling (ex: F: *immigrant*, S: *arabisk immigrant*). *Borttagning* innebär att man tar bort vissa specifika uttryck som inte anses vara av vare sig värde eller större vikt. Detta är dock bara möjligt vid litterära texter, då ett sådant ingrepp på informativa texter skulle kunna få förödande konsekvenser. Den sista kategorin, *tillägg*, innebär att man lägger till ett referentiellt uttryck i syfte att förtydliga det begrepp som skall översättas. Detta brukar oftast ske i form av en fotnot.

Som jag tidigare nämnt är de semantiska skillnaderna mellan käll- och målspråket ett av översättningshantverkets största utmaningar. Elisabeth Tegelberg (2000) tar upp skillnaderna mellan svenskan och franskan i sin bok "Från svenska till franska: kontrastiv lexikologi i praktiken" (2000). Förvisso behandlar hon de problem som uppkommer när man översätter från svenska till franska, men problematiken är oftast densamma när man översätter åt andra hållet, åtminstone i fråga om semantiska problem. Många teoretiker har tidigare tagit upp problemet med olika abstraktionsnivåer mellan franskan och germanska språk som svenskan. Abstraktionsnivån hos ett lexem, alltså ett ords grundbetydelse⁴, är mängden betydelsekomponenter som det har. Ju högre semantisk komplexitet, alltså ju fler betydelsekomponenter, ett lexem har, desto lägre är dess abstraktionsnivå. Man har alltså konstaterat att franskan generellt har en högre abstraktionsnivå än germanska språk, vilket innebär att franska lexem har större extension, alltså täcker större semantiska områden, än till exempel svenskan. Nivåskillnaden medför att man antingen måste göra en *semantisk generalisering* eller en *semantisk analys*. En *semantisk generalisering* är resultatet av att man översätter med ett ord som har högre abstraktionsnivå än ordet i källspråket och en *semantisk analys* är resultatet av att man kombinerat två eller flera ord av högre abstraktionsnivå för att uppnå samma semantiska betydelse som källspråkets ord (Tegelberg 2000:13-14). Nedanstående schema illustrerar dessa begrepp:

(Tegelberg 2000:14)

⁴Definition från NE: 2007-04-26; 13:26

http://www04.sub.su.se:2060/jsp/search/article.jsp?i_art_id=240611&i_word=lexem

Ibland kräver språkets uppbyggnad att man översätter ett ord från källspråket med flera ord i målspråket. Detta kallar Tegelberg för *syntaktisk analys*, och kan tänkas vara samma fenomen som det Svane kallar för *semantisk anpassning*. Det är fråga om syntaktisk analys när man till exempel översätter verbet *cykla* till franska, som blir *faire du vélo* (Tegelberg 2000:14-15).

Det uppsatta målet för översättningen är att främst prioritera *pragmatisk ekvivalens*, alltså att översätta på ett sätt som är anpassat efter mottagaren. Störst vikt kommer att läggas på hur informationen, inklusive termer som är bundna till källkulturen, skall göras begriplig för en mottagare som inte är bekant med källkulturen. Detta kommer förmodligen inte att bara innebära ett antal strukturella ändringar vid översättningen av diverse begrepp och uttryck, utan också större ändringar i hela textens syntaktiska struktur. Detta innebär även att en anpassning mot målkulturens genrekonventioner kommer att tillämpas, vilket betyder att den *textnormativa ekvivalensen* i viss mån också prioriteras.

3 Presentation och analys av källtexterna

En förutsättning för att göra en bra översättning är att man är väl insatt i texten man skall översätta från. Därför kan det vara lämpligt att utföra en textanalys. Jag kommer att utgå från analysmodellen i Hellspong och Ledins (hädanefter H & L) bok "Vägar genom texten" (1997), där man undersöker textens *kontext*, *textstruktur* (den *textuella*, *ideationella* och *interpersonella strukturen*) och *stil* (1997: 41-48). Kontextanalysen är en analys av textens yttre miljö och förhållanden. Man undersöker vilken situation texten uppkommer i, vem den skapas av och vem den vänder sig till, hur den förhåller sig till andra texter av samma genre och till texter från andra genrer o.s.v. I en analys av textstrukturen undersöker man textens utformning (textuell struktur), textens innehåll (ideationell struktur) och på vilket sätt författaren försöker att skapa en relation med sin läsare (interpersonell struktur). En stilanalys är en form av sammanfattning av de tidigare komponenterna. Man drar slutsatser om textens framställningssätt utifrån de fakta man fått fram från övriga analysdelar. H & L (1997:47) sammanfattar sin analysmodell med följande formel: "En text blir till genom att vi 1. i ett visst sammanhang (kontexten) 2. använder ord (det textuella) 3. för att meddela något (det ideationella) 4. till någon (det interpersonella) 5. på ett visst sätt (stilen)."

3.1 Kontext

Källtexterna kretsar kring en tvist mellan Danonekoncernen och diverse organisationer, företag och privatpersoner. Koncernen stämde journalisten Olivier Malnuit, organisationen Réseau Voltaire pour la liberté d'expression, Valentin Lacambre, Föreningen Gandi, 7 Ways och ELB Multimedia i samband med att två webbsidor sattes upp, i vilka man uppmanade allmänheten att bojkotta koncernens produkter. Webbsidorna lades upp efter att Danone beslutat att lägga ner två fabriker som del av en s.k. "social plan". Den första texten är ett s.k. interimistiskt beslut, alltså ett "beslut där domstol eller myndighet, innan ett mål eller ärende slutgiltigt avgörs, bestämmer vad som i visst avseende skall gälla intill dess det föreligger ett avgörande som vunnit laga kraft"⁵, där allmänna underrätten för civilmål i Paris (Tribunal de grande instance de Paris) beslöt att tillsvi vidare vid vite förbjuda webbsidorna vid namn "jeboycottedanone.com" och "jeboycottedanone.net". Den andra texten är domen som avkunnades vid huvudförhandlingarna. Båda texterna kan alltså klassas som "juridiska beslut".

Man rör sig alltså här inom den juridiska diskursen, men texten kan dock ramas in i en något snävare diskursbeteckning. Cornu (2005) nämner *le discours juridictionnel (La décision de justice)*, ung. "domstolsdiskursen (det juridiska beslutet)." Här skiljer man alltså det juridiska beslutet från exempelvis lagstiftningsdiskursen. I domstolsdiskursen applicerar domaren en lag som gäller för allmänheten på det enskilda fallet. Man skulle kunna säga att domaren utgör porten när det specifika kommer i kontakt med det allmänna (2005: 334); den abstrakta lagen översätts till ett konkret beslut.

Denna "översättning" är dock en ganska komplex process som inbegriper ett antal olika steg. Cornu (2005: 336-ff) skriver att domen, till skillnad från lagtexten, är en heterogen textgenre som delas in i två huvudkomponenter: saken och domstolsutslaget. I saken redogör domaren för omständigheterna som resulterat i att en eller flera parter valt att dra andra inför rätta, samt vilka sakframställningar som görs. Redogörelsen av omständigheterna är det som vanligtvis står först, direkt efter förstasidan. Däri beskrivs tvistens ursprung och dess anhängiggörande vid domstolen på ett kortfattat och kronologiskt sätt. Eftersom det här handlar om en redogörelse, och alltså om rena och obestridda fakta, är tonen övervägande berättande och deskriptiv. Denna del uttrycks därmed oftast i presens indikativ, perfekt och imperfekt.

⁵ Fr. NE: 07-03-19; 18:55

http://www04.sub.su.se:2060/jsp/search/article.jsp?i_art_id=212389&i_word=interimistiskt

I sakens andra del refererar domaren till parternas sakframställningar och gör en kort beskrivning av dessa. Att domaren själv formulerar om andras yrkanden kan ha flera anledningar. Cornu (2005: 340) säger att domaren genom detta inkluderar parternas diskurser i sin egen, och grundar för en rättvis dom dels genom att visa att han/hon har förstått vad parterna yrkar, dels genom att problemen formulerats på ett mer strukturerat och explicit sätt.

Utslaget, domens andra del, består även det av två element. För att kunna styrka sitt domslut måste domaren hitta stöd i lagen. Dessa domskäl (*motifs*) används för att motivera själva domslutet, och brukar inledas med *Attendu* eller *Considérant* (i betraktande av, eftersom). Denna disposition, som ibland kan resultera i att texten känns tung, avser att strukturera hela argumenteringen där varje stycke introducerar en ny tanke (Cornu 2005: 342). Handlar det om en komplicerad tvist är det inte ovanligt att de olika huvudfrågorna som domstolen tar upp indelas mer explicit genom rubriker som oftast inleds med *sur* (t.ex. ”*Sur la procédure*”). Detta underlättar för läsaren som utan svårighet kan orientera sig bland frågorna.

Slutligen, efter att domslutet motiverats, kommer själva domslutet. Där förenas lagstiftningsdiskursen med domstolsdiskursen. Lagen tillämpas i verkligheten. Där används presens i tredje person (domaren) och tonen är imperativ. Lagen har via domaren sagt sitt och parterna kan inget annat än följa vad som beslutats. Detta innebär bl.a. att förhållandet mellan domaren (sändaren) och parterna (de direkta mottagarna) är asymmetriskt. Att domen i första hand vänder sig till parterna kan kanske te sig vara självklart, men mediets öppenhet visar att domen även vänder sig till en mycket vidare mottagargrupp, nämligen allmänheten. Maktförhållandet mellan sändaren och denna mottagargrupp är kanske inte lika asymmetriskt då ingen utanför den primära deltagargruppen tvingas rätta sig efter de beslut som fattas i domen. Man kan tänka sig att texten i detta fall har ett mer informativt syfte där man får klart för sig vad liknande handlingar kan få för konsekvenser.

Båda källtexterna följer Cornus beskrivning av en traditionell domstolstext vad gäller dispositionen, med inledning, sakens omständigheter, parternas sakframställan och domstolens beslut. Detta tyder på att domstolstexten som genre är en normfast. Med andra ord kan man säga att vad H & L (1997: 56) kallar för den *vertikala intertextualiteten* är stark. Det förekommer även hänvisningar och referenser till andra texter, vilket är vad H & L (1997: 57) kallar för *horisontell intertextualitet*:

- (1) Par écritures du 30 mai 2001 auxquelles il est expressément référé, Olivier MALNUIT soulève l'irrecevabilité de l'assignation[...] (40:275)
- (2) Que l'article L 716-1 du Code de la propriété intellectuelle dispose par ailleurs que : *L'atteinte portée au droit du propriétaire [...]* (50:524)

- (3) Attendu qu'il est établi que le site Internet qui a été accessible par les adresses "jeboycottedanone.com" et "jeboycottedanone.net" enregistrées [...] (52:553)

När domaren refererar till parternas yrkanden (1), när hon/han måste rättfärdiga sina beslut genom att stödja sig på relevant lagstiftning (2) kan man säga att det är en öppen anknytning till andra textgenrer. I källtexterna refereras det även till de två påtalade webbsidorna (3), vilket också är en form av öppen horisontell intertextualitet.

Texterna är som tidigare nämnts juridiska handlingar som författats av en domare vid den allmänna underrätten för civilmål i Paris. Dessa handlingar är officiella och offentliga, vilket innebär att vilken medborgare som helst har rätt att ta del av dem. Handlingarnas mediala öppenhet medför att koden inte är så smal, alltså att språkbruket inte är så institutionaliserat och komplicerat, som man kanske kunnat vänta sig. Förutom ett antal termer som är nödvändiga för att måla upp den rättsliga situationen är språket relativt enkelt.

Den sortens dokument brukar vanligtvis sökas aktivt av den som vill ta del av informationen, men i domslutet beviljades kärandena att publicera domen i tre valfria tidskrifter på svarandenas bekostnad. Resultatet blir att mediet är mer öppet än för övriga dokument av samma karaktär.

3.2 Textuell struktur

I och med att domen som textgenre har ett väldigt speciellt framställningssätt är det svårt att få fram uppgifter som är av lexikogrammatiskt värde, eftersom större delar av en dom har en form som på franska heter *monophrasique* (Cornu 2005: 336), d.v.s. att större delen av texten består av en mening där de olika komponenterna avgränsas med semikolon:

- (4) Attendu qu'en raison de la défaillance des Sociétés 7 WAYS et ELB MULTIMEDIA, ce jugement sera réputé contradictoire ;

Attendu que le désistement des demanderesses à l'égard de ces parties ainsi que de Valentin LACAMBRE et de la Société GANDI est parfait ; (46:410-414)

[---]

Le tribunal, statuant publiquement, par jugement réputé contradictoire et en premier ressort,

Ordonne la jonction des instances figurant au répertoire général sous les n° 01/6682 et 01/7123 ; (58:703-707)

Detta för med sig att det inte är rimligt att utföra några lexikogrammatiska uträkningar, åtminstone sådana som inbegriper meningslängd, som t.ex. läsbarhetsindex (Lix).

Vad man med all säkerhet kan fastställa är att källtexterna är nominala, dels för att franskan är ett nominalt språk, dels för att genrekonventionerna kräver ett högtidligt språk, vilket innebär en ökad koncentration av substantiv. Värt att notera är dock att andelen substantiverade verb är lägre i den första texten än i den andra. Detta behöver emellertid inte betyda att texternas normer skiljer sig från varandra, utan bör istället tillskrivas det faktum att texten författats av två olika personer, vilket visar att det fortfarande finns ett stort variationsutrymme vad gäller den språkliga stilnivån, den höga dispositionella normfastheten till trots.

Det är betydligt svårare att avgöra om texterna är specifika eller allmänna då det finns argument för båda sidor, som att texterna innehåller förhållandevis få fackord och räkneord, vilket talar för att det handlar om en allmän text, medan meningarnas tendens till vänstertyngd talar för det motsatta. Samma sak gäller för parametrarna abstrakt-konkret, där avsaknaden av dynamiska verb och första och andrapersonens pronomen talar emot textens konkreta dimensioner, medan andelen tids- och rumsadverbial och konkreta substantiv talar för att texten är konkret. Detta kan tänkas bekräfta ovan nämnda påstående att domen är en länk mellan dessa dimensioner. Modellen som H & L tar upp för att identifiera en texts lexikogrammatiska dimensioner (1997: 78-79) är utarbetad för en text på svenska, vilket kan innebära att det inte går att tillämpa modellen på en fransk text. Detta skulle kunna förklara svårigheterna att placera källtexterna på de lexikogrammatiska dimensionsaxlarna.

När man skriver en text använder man sig ofta av olika ord för att syfta på samma sak, samma referent (H & L 1997: 81). Källtexternas mest framträdande referenter återkommer dock genom identiska upprepningar (t.ex. "Olivier Malnuit") i större delen av texten. Undantaget är i avsnittet där domaren refererar till parternas sakframställning. Där återkommer referenterna genom pronominalisering, d.v.s. att "Olivier Malnuit" ersätts med pronomenet "il" (han), ett s.k. anaforiskt eller tillbakasyftande pronomen (Hultman 2003: 98). Att man i en dom refererar till ett företag, en privatperson eller olika företeelser genom identiska upprepningar beror förmodligen på att det finns ett krav på tydlighet och noggrannhet. Man vill undanröja alla tvivel på att det i ett stycke handlar om just det företaget, just den privatpersonen eller företeelsen o.s.v.

Vad gäller textbindningen, alltså sättet på vilket informationsbitarna förhåller sig till varandra, skiljer sig avsnittet med domskälen från de andra. De flesta av textens konnektiver, alltså språkliga markörer som sammanbinder meningar till en logisk följd (H & L 1997: 88), är av additiv karaktär, d.v.s. att de introducerar ny information i texten, som t.ex. *outré* och *et* ("utöver" och "och"). Detta är normalt eftersom större delen av texten är en lång upprädnings

av fakta. Domskälen är däremot intressantare ur ett textbindningsmässigt perspektiv, då de inleds med den kausala konnektiven ”attenu que” (eftersom). Konnektiverna tycks ha flera syften än att enbart introducera en mening som uttrycker en orsak. De verkar även fungera som en markör som visar att ett nytt domskäl skall introduceras. Man skulle även kunna tänka sig att konnektiverna har ett visst retoriskt syfte, där den upprepade användningen av ”attenu que” ger en känsla av högtidlighet.

3.3 Ideationell struktur

När man översätter en text är en av de viktigaste förutsättningarna att man vet vad sändaren försöker säga i texten, såväl i sin helhet som i sina beståndsdelar. H & L (1997: 117-ff) talar om teman, alltså textens innehåll, vad den inriktar sig på, och om propositionerna, som är vad texten gör av sina teman, vad den säger om dem. Domens tematiska struktur skulle alltså kunna se ut som följande:

Jugement (dom) – makrotema för texten

Question (saken) – makrotema för del 1 (sid. 38-46), mikrotema i texten

Circonstances de la cause (sakens omständigheter) – makrotema för sid. 38-40, mikrotema i del 1

Demande des parties (parternas sakframställning) – makrotema för sid. 40-46, mikrotema i del 1

Réponse (utslaget) – makrotema för del 2 (sid. 46-60), mikrotema i texten

Motifs (domskäl) – makrotema för sid. 46-58, mikrotema i del 2

Dispositif (domslut) – makrotema för sid. 58-60, mikrotema i del 2

Man skulle kunna göra en mer djupgående analys och hitta ytterligare underordnade mikroteman, men det skulle vara platskrävande och irrelevant att gå in i minsta detalj. Det väsentliga här är att få fram de teman som är viktigaste för hela texten, som gör att den ser ut som den gör. Texten är monotematisk, den har alltså bara ett makrotema under vilket de resterande temana underordnar sig, eftersom textens enda syfte är att fälla utslag i den tvist den behandlar. Textens mikroteman finns alltså enbart för att detta syfte skall uppnås. De ovan presenterade temana är i vissa fall relativt implicita. Man utgår istället ifrån att temana presenteras enligt den normfasta genretraditionen. Man ser att rubriceringen som finns i källtexterna, och som generellt är det vanliga sättet att presentera styckets tema, i vissa delar inte använts i uppställningen ovan. Förutom vid **jugement** (’dom’) och **motifs** (’domskäl’) är inte teman explicit utsatta i texterna. Det sista mikrotemat betecknas t.ex. med ”dispositif”

(domslut) i uppställningen, medan det i texten står ”par ces motifs”. Denna rubrik brukar dock traditionsenligt beteckna att domen kommer att meddelas i det efterföljande stycket. Styckets tema är alltså domslutet.

Återstår nu att se vad texten avser att göra med de teman den innehåller. En uppställning av propositioner baserade på temana ovan skulle kunna se ut som följande:

Le jugement est rendu (domen meddelas) – makroproposition för texten

La question est présentée (saken framställs) – makroproposition för del 1 (sid. 38-46), mikroproposition i texten

Les circonstances de la cause sont présentées (sakens omständigheter redovisas) – makroproposition för sid. 38-40, mikroproposition i del 1

Les demandes des parties sont présentées (parternas sakframställning redovisas) – makroproposition för sid. 40-46, mikroproposition i del 1

Le tribunal répond (domstolen svarar) – makroproposition för del 2 (sid. 46-60), mikroproposition i texten

Les motifs sont présentés (domskälen läggs fram) – makroproposition för sid. 46-58, mikroproposition i del 2

Le dispositif est rendu (domslutet meddelas) – makroproposition för sid. 58-60, mikroproposition i del 2

En dom bygger på fakta som kunnat bevisas, och propositionerna i texten bygger på påståenden som avspeglar hur saker och ting förhåller sig i den fysiska och rättsliga verkligheten. Det är vad H & L kallar för *faktiska propositioner* (1997: 133).

Värt att notera är att jag använt mig av Cornus generella beskrivning av dispositionen för ett juridiskt beslut (2005: 336-ff). Detta beror på att det förmodligen också är den bästa tematiska indelningen och pekar återigen på att det juridiska beslutet har en normfasta genrekonventioner.

I texterna finns få tillfällen då författaren visar sin närvaro. Det kan tänkas vara på grund av att textens sändare (domaren) egentligen talar å lagens vägnar och därför måste försöka göra sig så osynlig som möjligt. Inget får röja hans eller hennes personliga värderingar. Det enda synliga subjektsperspektivet finns i domslutets inledande frasen: ”Le tribunal...” Verben i de meningar som kommer efter böjs efter det subjektet som är i tredje person singular och refererar till den jurisdiktion som domaren representerar (Cornu 2005: 348).

3.4 Interpersonell struktur

När man skriver en text tillgriper man alltid en viss strategi för att skapa ett visst förhållande mellan sig själv som författare och textens mottagare. Detta förhållande och sättet att markera det i en text kallas i H & L för den *interpersonella strukturen* (1997: 158). Det finns olika sätt att ge uttryck för förhållandet mellan sändaren och mottagaren. Man kan utföra vissa språkhandlingar för att påverka mottagaren, d.v.s. att man exempelvis vill beordra, förbjuda, upplysa, fråga o.s.v. genom språkliga grepp, som påståenden, uppmaningar, frågor och utrop (H & L 1997: 161-162). Det ter sig som ganska självklart att källtexterna inte är avsedda att skapa någon djupare relation med mottagarna, utan består uteslutande av påståenden, som antingen används för att konstatera fakta eller för att påbjuda något på ett så neutralt, objektivet och distanserat sätt som möjligt. Därför stöter man inte heller på så många ord och uttryck som röjer sändarens attityd, som värdeord, garderingar, understrykningar o.s.v. De normativa språkhandlingarna kan ges ytterligare en dimension eftersom de är bundna till den situation som de återfinns i. Dessa språkhandlingar kallar H & L (1997: 164) för *speciella språkhandlingar*, närmare bestämt negativa sådana, då det som sägs avser att ”inkräkta på motpartens handlingsfrihet” (H & L 1997: 165).

3.5 Stil

Slutligen återstår att utifrån de olika analysnivåerna fastställa textens stil, alltså principerna för hur texten organiseras rent strukturmässigt. Detta gör man genom att bestämma vilka stildrag, alltså vilka egenskaper som utmärker framställningssättet, texten har (H & L 1997: 196-ff). På den textuella nivån har texten uppfattats som nominal, vilket till största delen beror på att franska är ett nominalt språk. Sändaren har försökt att uttrycka sig enkelt och koncentrerat, vilket resulterat i att texten är mycket informationstät. Detta i kombination med textens nominala karaktär medför att texten känns tung.

Det ideationella planet är mer svårdefinierat eftersom det här handlar om att bestämma om texten är konkret eller abstrakt. Som tidigare nämnts finns argument som kan stödja både att texten är abstrakt och konkret. En majoritet av konkreta substantiv pekar på att texten i sin helhet är konkret, medan första och andra personens pronomina nästintill totala frånvaro pekar på att texten positionerar sig på den ideationella stilaxelns motsatta ände. Man skulle

alltså kunna säga att texten befinner sig i mitten av stilaxeln. Att texten trots alls behandlar konkreta händelser och företeelser kan möjligen få texten att luta mer åt det konkreta.

Textens interpersonella stildrag visar tydligt att texten är formell, objektiv, opersonlig och distanserad, vilket i sin tur kan vara ett resultat av det inflytande som kontexten har på texten.

4 Källtexter och översättning

Följande 40 sidor kommer att bestå av källtexterna och deras översättningar. Texterna är disponerade på ett sådant sätt att en sida från källtexten finns vänstersidan, med motsvarande sida i översättningen på högersidan. Detta är för att man lättare skall kunna jämföra översättningen med originalet. Texterna har en parallell radnumrering, vilket innebär att varje text har var sin egen radnumrering.

**TRIBUNAL
DE GRANDE
INSTANCE
DE PARIS**

5

**ORDONNANCE DE REFERE
Rendue le 23 avril 2001**

10 N° RG :01/54344 par Evelyne DELBES, Vice-Président au Tribunal de Grande Instance de Paris,
tenant l'audience publique des Référéés par délégation du Président du Tribunal,
assistée de Michèle SEGUIN, Greffier,

15 N° : 1

DEMANDRESSE

Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE

126-130, rue Jules Guesde 92300 LEVALLOIS PERRET

20 représentée par Maître Michel-Paul ESCANDE, avocat au barreau de Paris, R
266

DÉFENDEURS

Monsieur Olivier Malnuit

25 49, boulevard de Picpus 75012 PARIS

Société 7 WAYS

1090/1300, route des des Crêtes SOPHIA ANTIPOLIS 06560 VALBONNE

30 **Société ELB MULTIMEDIA**

12, rue deu Quatre Août 69100 VILLEURBANNE

non comparantes

35 nous, Président

Après avoir entendu les parties comparantes ou leur conseil,

40 La Sté COMPAGNIE GERVAIS DANONE est titulaire :

- des marques verbales "DANONE" n° 1 690 721 déposé le 22 novembre 1988
et renouvelée le 11 décembre 1998 et n°95 569 647 déposée le 28 avril 1995
pour désigner des produits et des services des classes 1 à 42,

Copies exécutoires
Délivrées le :

45 - de six marques semi-figuratives DANONE déposées les 1 juin et 21 août
1995, 24 septembre et 6 novembre 1996 et 15 décembre 1998 pour des
produits et services des classes 1, 5, 29, 30, 31, 32 et 42, constituées d'un
cartouche en forme de polygone de couleur bleue comportant dans sa partie
inférieure un trait incliné rouge et au centre, en lettres blanches, le mot
"DANONE".

**A L L M Ä N N A
UNDERRÄTTEN
FÖR CIVILMÅL
I P A R I S**

5

INTERIMISTISKT BESLUT

2001-04-23

Målnummer:

10 01/54344 Evelyne Delbes, vice ordförande vid allmänna underrätten för civilmål i Paris¹, som i egenskap av ombud för domstolens ordförande leder de offentliga förhandlingarna om ett interimistiskt förfarande, fattade detta beslut.

Nr: 1

Biträds av sekreterare Michèle Seguin.

15

KÄRANDE

Compagnie Gervais Danone
126–130 Rue Jules Guesdes 92302 Levallois–Perret

20

Ombud: Michel–Paul Escande, advokat vid Allmänna underrätten för civilmål i Paris, R 266

SVARANDE

25

Olivier MALNUIT 49, bd de Picpus 75012 PARIS

Ombud: Emmanuel Pierrat och Antoine Comte, advokater vid Allmänna underrätten för civilmål i Paris, postfack M607 respektive A 638

30

S. A. 7 Ways Aktiebolag
1090/1300 route des Crêtes Sophia Antipolis 06560 VALBONNE

ELB Multimedia
12, Rue du quatre août 69100 Villeurbanne

35

ej företrädda

De närvarande parterna eller deras ombud har hörts.

40

Compagnie Gervais Danone har äganderätten till:

Verkställighets-
bevis utfärdat
den:

45

– ordmärkena ”Danone” med nr 1 690 721, som registrerades den 22 november 1988 och förnyades den 11 december 1998, och nr 95 569 647, som registrerades den 28 april 1995 för att beteckna produkter och tjänster tillhörande klasserna 1-42,
– sex stycken figurmärken Danone som registrerades 1 juni och 21 augusti 1995, 24 september och 6 november 199 samt 15 december 1998 för produkter och tjänster tillhörande klasserna 1, 5, 29, 30, 31, 32 och 42 och utgörs av en blå polygonformad kartusch, med en böjd röd linje i dess nedre del och ordet ”Danone” i vita bokstäver i mitten.

¹ Tribunal de grande instance de Paris [ö.a]

50 Ayant appris qu'un site internet intitulé « jeboycottedanone.com », déposé le 4
avril 2001 et exploité par M. Olivier MALNUIT, reproduisant un polygone
caractéristique de sa marque figurative DANONE insérant les mentions "Je
Boycotte DANONE com", et estimant que ce nom de domaine et le contenu
55 de ce site constituent la contrefaçon de ses marques, la Sté COMPAGNIE
GERVAIS DANONE, après y avoir été autorisée, a, par actes des 13 et 17
avril 2001, assigné à jour fixe M. MALNUIT ainsi que les sociétés ELB
MULTIMEDIA et 7 WAYS, ces deux dernières en tant que "contacts
techniques" du site litigieux.

60 Cette affaire a été placée devant la 3ème chambre 1ère section, du Tribunal de
grande instance de Paris.

65 Invoquant les dispositions des articles L 716-6, L 713-2, L 713-3, L 713-5, L
716-1, L 716-9 et L 716-10 du Code de la propriété intellectuelle, la Sté
COMPAGNIE GERVAIS DANONE a, par actes des 16 et 18 avril 2001,
assigné les sus-nommés en référé d'heure à heure aux fins de voir :

70 - interdire à M. MALNUIT de détenir et d'exploiter le nom de de domaine
« jeboycottedanone.com » ainsi que de reproduire les marques DANONE et ce
sous astreinte définitive de 1 000 francs par infraction constatée à compter de
la signification de l'ordonnance à intervenir,

- ordonner la radiation du nom de domaine « jeboycottedanone.com » dans les
huit jours de la signification de la décision à intervenir sous astreinte de 50 000
francs par jour de retard,

75 - ordonner à l'unité d'enregistrement du nom de domaine en cause de procéder
à sa radiation,

- interdire à la Sté 7 WAYS et à la Sté ELB MULTIMEDIA d'héberger et de
fournir accès au site susmentionné et à tout site portant atteinte aux marques
de la Sté GERVAIS DANONE,

80 - condamner M. MALNUIT à lui payer la somme de 10 000 francs sur le
fondement de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile.

La demandresse a sollicité à l'audience l'exécution sur minute de
l'ordonnance à intervenir.

85 M. MALNUIT soulève l'irrecevabilité des demandes dirigées contre lui alors
que le site litigieux a été créé par l'association BOYCOTT ! en cours de
formation, et fait plaider au fond l'absence d'imitation illicite des marques de la
demandresse au profit d'une citation licite dans un but d'information du public
90 et dans un esprit parodique dénué de toute intention dénigrante ou finalité
commerciale. Il conclut par conséquent au débouté de la Sté GERVAIS
DANONE de ses demandes et réclame paiement de la somme de 10 000
francs au titre de ses frais non taxables.

95 Les sociétés 7 WAYS et ELB MULTIMEDIA, bien que régulièrement
assignées, n'ont pas comparu ni constitué avocat.

Attendu que l'une des pages du site internet en litige informe ses visiteurs
qu'il est l'oeuvre d'un collectif de journalistes regroupés au sein de
l'association "BOYCOTT !", 43 Bd de Picpus 75012 PARIS ;

55 Det kom till bolaget Compagnie Gervais Danones kännedom att en webbplats vid
namn "jeboycottedanone.com", som registrerats den 4 april 2001 och brukas av
Olivier Malnuit, efterbildade en polygon som var karakteristisk för sitt figurmärke
Danone, där uttrycket "Je Boycotte Danone com" infogats. Eftersom webbplatsens
60 namn och innehåll ansågs utgöra en olaglig efterbildning av varumärkena kallade
bolaget Compagnie Gervais Danone, efter godkännande, Olivier Malnuit samt
bolagen ELB Multimedia och 7 Ways (i egenskap av "tekniska kontakter" för den
omtvistade webbplatsen) inför rätta på ett bestämt datum genom skrivelser från 13
och 17 april 2001.

65 Saken lades fram inför tredje avdelningens första rotel vid allmänna underrätten för
civilmål i Paris.

Bolaget Compagnie Gervais Danone åberopade artikel L 716-6, L 713-2, L 713-3, L
713-5, L 716-1, L 716-9 och L 716-10 i immaterialrättslagen² och kallade de ovan
70 nämnda svarandena till interimistiska förhör med kort varsel och lade fram följande
yrkanden:

70 – domstolen skall förbjuda Olivier Malnuit att inneha och utnyttja domännamnet
"jeboycottedanone.com" samt att efterbilda varumärkena Danone vid ett fast vite
om 1 000 F per överträdelse från och med det att beslutet att ingripa delgivits.

75 – domstolen skall begära att domännamnet "jeboycottedanone.com" skall raderas
inom åtta dagar efter det att beslutet att ingripa delgivits, vid vite av 50 000 F för
varje dags försening.

– domstolen skall begära att det påtalade domännamnet skall raderas av enheten som
är ansvarig för dess registrering.

80 – domstolen skall förbjuda bolagen 7 Ways och ELB Multimedia att hysa och ge
tillträde till den ovan nämnda webbplatsen och andra webbsidor som kränker
Bolaget Gervais Danones varumärken.

– domstolen skall förplikta Olivier Malnuit att betala 10 000 till bolaget enligt
artikel 700 i nya civilrättegångsbalken³.

85 Käranden har under förhandlingarna yrkat på att beslutet att ingripa skall verkställas
omedelbart.

90 Olivier Malnuit begär att de yrkanden som gjorts mot honom inte upptas till
prövning då den påtalade webbplatsen skapats av föreningen Boycott!, som då höll
på att bildas, och framhåller att det i själva verket inte handlar om en otillåten
efterbildning av kärandens varumärken, utan om ett lagligt omnämnande som
används i en parodisk anda med avsikten att informera allmänheten, utan vare sig
några kommersiella ändamål eller intentioner att förtala. Han begär följaktligen att
bolaget Gervais Danones yrkanden ogillas och att 10 000 F betalas till honom i
95 ersättning för hans ej beskattningsbara kostnader.

Bolagen 7 Ways och ELB Multimedia har inte infunnit sig vid förhandlingarna och
har inte heller tillsatt några ombud, trots lagenlig delgivning.

100 Det står på en av den omtvistade webbplatsens sidor att webbplatsen skapats av ett
journalistkollektiv som samlats under namnet "Boycott!", 43 Bd de Picpus 75012
Paris.

² Code de la propriété intellectuelle [ö.a.]

³ nouveau Code de procédure civile [ö.a.]

Attendu que si le défendeur verse aux débats un document portant le titre "Association BOYCOTT ! Statuts", ledit document n'est ni daté ni signé et il n'est aucunement justifié de son dépôt à la Préfecture ;

105 Attendu que l'action dirigée contre M. MALNUIT, qui a déposé le 4 avril 2001 le nom de domaine querellé, est dès lors recevable ;

Attendu que le 4 avril 2001, M. MALNUIT a donc enregistré le nom de domaine « jeboycottedanone.com » pour désigner un site sur lequel ses auteurs se présentent ainsi :

110 "Un collectif de journalistes issus du magazine Technikart... persuadés que le boycott reste la dernière forme d'action politique, dans une société où l'argent a profondément perverti le système démocratique. Nous demandons la réintégration sans délai des salariés des usines LU, mais aussi l'ouverture
115 d'une nouvelle politique entre les salariés français et les entreprises basée sur l'intéressement multiple",
et qui a pour thème le plan de restructuration de la ranche biscuiterie de la Cie GERVAIS DANONE et ses conséquences pour les salariés du groupe ;

120 Attendu que ce thème est développé sous titre "les êtres ne sont pas des yahourts" et le site propose à ses visiteurs la signature d'une Charte du consommateur, intitulée : "la démocratie par le caddie", et un guide du boycott donnant la liste des produits de la Cie GERVAIS DANONE qu'il leur est
125 suggéré de ne plus acheter ; que chaque chapitre est précédé d'un logo en forme de polygone de couleur bleue à l'intérieur duquel on peut lire, en lettres blanches, "Je boycotte DANONE com", souligné dans sa partie inférieure d'un trait incliné de couleur noire.

Attendu que l'article L 713-5 du Code de la propriété intellectuelle édicte une disposition relative à la responsabilité civile étrangère au domaine
130 d'intervention dévolu par l'article L 716-6 du même code au Président du Tribunal de grande instance statuant en la forme des référés ; que les demandes de la Sté COMPAGNIE GERVAIS DANONE sont par conséquent
135 irrecevables sur ce fondement ;

Attendu que l'intéressé invoque aussi les articles L 713-2 et L 713-3 du code précité, qui interdisent la reproduction de la marque d'autrui pour des produits
ou services identiques à ceux du dépôt, ainsi que la reproduction et l'imitation
140 de la marque d'autrui pour des produits similaires à condition qu'il y ait danger de confusion dans l'esprit du public ;

Attendu que la marque verbale Danone a fait l'objet d'un dépôt pour désigner entre autre les services de communications qui correspondent à la classe 38 ;

145 Attendu que l'utilisation du terme "danone" dans le nom de domaine enregistré par M. MALNUIT correspond cependant à une référence nécessaire pour indiquer la destination du site polémique et ouvert à une pétition de l'intéressé ; qu'associé au terme très explicite "jeboycotte", il ne peut conduire,
150 dans l'esprit du public, à aucune confusion quant à l'origine du service offert sous ce nom ; que l'enregistrement de la marque DANONE ne peut faire obstacle à une telle référence ;

105 Svaranden lämnade vid förhandlingarna in ett dokument med titeln "Föreningen Boycott! Stadgar". Emellertid innehöll dokumentet varken datum eller underskrift och det kunde inte heller styrkas att det lämnats in för registrering vid prefekturen.

110 Den talan som väckts mot Olivier Malnuit, som den 4 april 2001 registrerade det omtvistade domännamnet, kan således upptagas till prövning.

Den 4 april 2001 registrerade Olivier Malnuit domännamnet "jeboycottedanone.com" för att beteckna en webbplats på vilken dess skapare presenterar sig på följande sätt:

115 "Ett journalistkollektiv från tidskriften Teknikart (...) som är övertygade att en bojkott är den sista formen av politisk aktion i ett samhälle där pengar har djupt förvanskad det demokratiska systemet. Vi kräver en omedelbar återanställning av LU-fabrikernas löntagare, och även införandet av en ny politik mellan franska löntagare och deras företag, baserad på vinstandelssystem,"

120 och vars tema är omstruktureringsplanen för bolaget Compagnie Gervais Danones kexavdelning och vilka konsekvenser det kommer att ha för koncernens löntagare.

125 Detta tema utvecklas under rubriken "människor är inga yoghurtförpackningar" och webbplatsen erbjuder möjligheten att skriva under en konsumentstadga som kallas för "demokrati genom kundvagnen" och en bojkottguide där Compagnie Gervais Danones produkter som man uppmanas att inte köpa listas. Varje kapitel föregås av en polygonformad blå logotyp i vilken man kan utläsa "Je boycotte DANONE com" i vita bokstäver, understruket av en böjd svart linje.

130 Artikel L 713-5 i immaterialrättslagen förordnar skadeståndsansvarsbestämmelser som inte hör till det verksamhetsområde som enligt artikel L 716-6 i samma lag tillfaller allmänna underrättens ordförande när ett interimistiskt beslut fattas. Följaktligen kan bolaget Compagnie Gervais Danones yrkanden inte upptagas till prövning på dessa grunder.

135 Käranden åberopar artikel L 713-2 och L 713-3 i ovan nämnda lag, vilka förbjuder efterbildningen av annans varumärke för produkter eller tjänster som sammanfaller med de produkter och tjänster som det registrerade varumärket avser, samt efterbildning av annans varumärke för att beteckna liknande produkter, om det föreligger förväxlingsrisk hos allmänheten.

140 Ordmärket Danone registrerades för att för att beteckna kommunikationstjänster som motsvarar klass 38.

145 Användningen av termen "danone" i det registrerade domännamnet utgör en nödvändig referens för att beskriva webbplatsen, som är polemisk och öppen för den som är intresserad. I kombination med den mycket explicita termen "jeboycotte" (jag bojkottar) kan det omöjligt leda till förvirring hos allmänheten beträffande vad tjänsten som domännamnet erbjuder avser. Registreringen av varumärket Danone

150 kan inte hindra sådan referens.

155 Attendu que de ce chef la contrefaçon n'est donc pas manifeste et il ne peut être fait droit aux demande de la Sté COMPAGNIE GERVAIS DANONE tendant à voir faire interdiction à M. MALNUIT de détenir et d'exploiter le nom de domaine « jeboycottedanone.com » et ordonner la radiation du dit nom ;

160 Attendu que le cartouche en forme de polygone qui ouvre chaque chapitre du site litigieux est la reproduction servile des marques semi-figuratives notoirement connues de la demandresse et cette reproduction, sans l'autorisation de celle-ci, en relation avec ses produits et alors qu'une telle référence n'est nullement indispensable à l'objectif allégué par le défendeur, constitue en revanche, une contrefaçon ;

165 Attendu qu'il convient donc d'interdire à M. MALNUIT de faire usage de ces marques semi-figuratives et ce sous astreinte de 1 000 francs par infraction constatée passé un delai de huit jours à compter de la signification de la présente décision ;

170 Attendu que cette mesure convient d'ordonner la seule exécution provisoire de la présente décision ;

175 Attendu que léquité commande d'allouer à la Sté GERVAIS DANONE la somme de 5 000 francs en application des dispositions de l'article 700 du nouveau code de procédure civile ;

PAR CES MOTIFS

180 Statuant publiquement, en premier ressort et par ordonnance réputée contradictoire ;

185 Faisons interdiction à M. Olivier MALNUIT de faire usage des marques semi-figuratives n° 95 574 013, 95 585 196, 96 649 464, 96 649 465, 96 642 811 et 98 764 280 de la Sté COMPAGNIE GERVAIS DANONE et ce ous astreinte de 1 000 francs par infraction constatée passé un delai de huit jours à compter de la signification de la présente ordonnance ;

190 Ordonnons M. MALNUIT à payer à la Sté COMPAGNIE GERVAIS DANONE la somm de 5 000 ;

Rejetons toute autre demande ;

195 Condamnons M. MALNUIT aux dépens et admettons Me Michel-Paul ESCANDE au bénéfice des dispositions de l'article 699 du nouveau Code de procédure civile.

155 På denna punkt är den olaga efterbildningen således inte uppenbar, och bolaget Gervais Danones yrkanden att förbjuda Olivier Malnuit att inneha och utnyttja domännamnet ”jeboycottedanone.com”, och att begära raderandet av namnet kan således ej bifallas.

160 Den blåa polygonformade kartuschen som inleder varje kapitel på den omtvistade webbplatsen är en exakt återgivning av kändans överallt kända figurmärken. Denna återgivning, som sker utan kändans tillåtelse och som står i relation till dennes produkter samtidigt som den absolut inte är nödvändig för att svaranden skall uppnå sina påstådda ändamål, utgör däremot en olaglig efterbildning av figurmärkena.

165 Det är därför skäligt att förbjuda Olivier Malnuit att bruka figurmärkena vid vite av 1 000 F per överträdelse fr.o.m. åtta dagar efter att föreliggande beslut delgivits.

Denna åtgärd räcker för att upprätthålla de rättigheter som kränkts, och de yrkanden som gjorts mot övriga svaranden lämnas därför utan bifall.

170 Det är skäligt att förordna om detta besluts enda interimistiska verkställighet.

Det är skäligt att tilldela Bolaget Compagnie Gervais Danone 5 000 F i enlighet med bestämmelserna i artikel 700 i nya civilrättegångsbalken.

175 **DOMSLUT**

Meddelas offentligt

I första instans

Beslutet förklaras kontradiktoriskt

180 Olivier Malnuit förbjuds att bruka bolaget Compagnie Gervais Danones figurmärken (nr 95 574 013, 95 585 196, 96 649 464, 96 649 465, 96 642 844 och 98 764 280) vid vite av 1 000 F per överträdelse fr.o.m. åtta dagar efter att föreliggande beslut delgivits.

185 Föreliggande beslut skall verkställas provisoriskt.

Olivier Malnuit förpliktas att betala 5 000 F till bolaget Compagnie Gervais Danone.

190 Övriga yrkanden lämnas utan bifall

Olivier Malnuit förpliktas att betala rättegångskostnaderna, och advokat Michel-Paul Escande beviljas att dra nytta av artikel 699 i nya civilrättegångsbalken.

**TRIBUNAL
DE GRANDE
INSTANCE
DE PARIS**

5

3ème chambre
1 ère section

JUGEMENT
rendu le 04 Juillet 2001

10

N°RG:
01/06682
01/7123
N°MINUTE : 14

15

Assignations des :
13 et 25 Avril 2001

DEMANDERESSES

20

23 JUIL. 2001

Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE
dont le siège social est 126-130 rue Jules Guesdes
92302 LEVALLOIS-PERRET

25

Société GROUPE DANONE
dont le siège social est 7, rue de Téhéran
75008 PARIS

30

représentées par Me Michel-Paul ESCANDE, avocat au barreau de PARIS,
vestiaire R266

35

DEFENDEURS

Monsieur Olivier MALNUIT
demeurant 49, bd de Picpus
75012 PARIS

40

représenté par Me Emmanuel PIERRAT, avocat au barreau de PARIS,
vestiaire M607

45

S.A. 7 WAYS
1090/1300 route des Crêtes Sophia Antipolis
06560 VALBONNE

non représentée

Expédition
exécutoires
délivrées le:
17/07/01

ALLMÄNNA
UNDERRÄTTEN
FÖR CIVILMÅL
I P A R I S

5

Avdelning 3
Första roteln

DOM
2001-07-04

10 Målnummer:

01/06682

01/7123

Originalhandlings-
nummer: 14

15

Stämningar från:

13 och 25 april 2001

KÄRANDE

20

2001-07-23

Compagnie Gervais Danone
126-130 Rue Jules Guesdes
92302 Levallois-Perret

25

Groupe Danone
7, Rue de Téhéran
75008 Paris

30

Ombud: Michel-Paul Escande, advokat vid Allmänna underrätten för
civilmål i Paris, postfack R266

35

SVARANDE

Olivier Malnuit
49, bd de Picpus
75012 PARIS

40

Ombud: Emmanuel Pierrat, advokat vid Allmänna underrätten för civilmål i
Paris, postfack M607

45

S.A. 7 Ways
1090/1300 route des Crêtes Sophia Antipolis
06560 VALBONNE

Verkställighetsbevis
utfärdat den:
17/07/01

ej företrätt

50 **Société ELB MULTIMEDIA**
dont le siège social est 12, rue du quatre août
69100 VILLEURBANNE

non représentée

55 **Association LE RESEAU VOLTAIRE "Pour la Liberté d'Expression"**
dont le siège social est 8, rue Auguste Blanqui
93200 ST DENIS

représentée par Me Brigitte KADRI, avocat au barreau de PARIS, vestiaire
B 102

60

Société GANDI
dont le siège social est 3 8 rue Notre Dame de Nazareth
75003 PARIS

65

représentée par Me Olivier ITEANU, avocat au barreau de PARIS, vestiaire
D1380

70 **Monsieur Valentin LACAMBRE**, exerçant sous le nom commercial
ALTERN B
demeurant 119, rue de Saint-Denis
75001 PARIS

75 représenté par Me Agathe LIVORY, avocat au barreau de PARIS,
vestiaire D69

80

COMPOSITION DU TRIBUNAL

85 Odile BLUM.. Vice-Président
Bénédicte FARTHOCJAT-DANON,
Juge Patricia LEFEVRE, Juge

90 assisté de Monique BRINGARD, Greffier

DEBATS

95 A l'audience du 30 Mai 2001
tenue publiquement

- 55 12, Rue du quatre août
69100 Villeurbanne
- ej företrätt
- 60 Le Réseau Voltaire ”pour la liberté d’expression”
8, Rue Auguste Blanqui
93200 St Denis
- Ombud: Brigitte Kadri, advokat vid Allmänna underrätten för civilmål i Paris, postfack B102
- 65
- Gandi
38, Rue Notre Dame de Nazareth
75003 Paris
- 70 Ombud: Olivier Iteanu, advokat vid Allmänna underrätten för civilmål i Paris, postfack D1380
- 75 Valentin Lacambre, som bedriver verksamhet under bolagsnamnet Altern B
119, Rue de Saint-Denis
75001 PARIS
- 80 Ombud: Agathe Livory, advokat vid Allmänna underrätten för civilmål i Paris, postfack D69
- 85 **LEDAMÖTER**
- Odile Blum, vice ordförande
Bénédicte Farthouat-Danon, domare
Patricia Lefevre, domare
- 90 Sekreterare: Monique Bringard
- ÖVERLÄGGNINGAR**
- 95 Vid de offentliga förhandlingarna från den 31 maj 2001

100

JUGEMENT

Prononcé en audience publique
réputé contradictoire
en premier ressort

105

110

Au début de l'année 2001, la presse a annoncé la préparation d'un plan social au sein du groupe DANONE en vue de la restructuration de sa branche biscuits.

115

L'officialisation de l'annonce par le Groupe DANONE de la fermeture de ses deux usines LU de Calais et Ris-Orangis a mobilisé, outre les salariés des usines concernées et leurs syndicats, une partie de la classe politique.

120

Certains parmi les salariés, syndicats, élus locaux ou parlementaires ont appelé au boycott des produits du groupe Danone dans le but avoué d'établir un rapport de force contraignant l'entreprise, désignée comme représentative d'une politique libérale de mondialisation à combattre, à revoir sa stratégie et à revenir sur ses décisions.

125

L'association régie par la loi du 1er juillet 1901 "RÉSEAU VOLTAIRE pour la Liberté d'expression" ci-après RÉSEAU VOLTAIRE, présidée par Thierry MEYSSAN et ayant pour but notamment "la défense de la liberté d'expression et d'information", a mis en ligne un site Internet consacré au boycott des produits Danone.

130

Ce site propose, outre la lecture de diverses pages avec pour certaines mention du nom de Olivier MALNUIT, la signature d'une "Charte" intitulée "la démocratie par le caddie".

135

Il comporte à la rubrique "Qui sommes-nous ?" l'indication suivante :
"Un collectif de journalistes, issus du magazine Technikart (www.technikart.com), persuadés que le boycott reste la dernière forme d'action politique, dans une société où l'argent a profondément perverti le système démocratique. Nous demandons la réintégration sans délais des salariés des usines Lu, mais aussi l'ouverture d'une nouvelle politique entre les salariés français et leur entreprise, basée sur l'intéressement multiple. Association Boycott!... contact : Olivier Malnuit..."

140

145

Ce site a été successivement accessible, jusqu'à la fin du mois d'avril. 2001 puis jusqu'au 25 mai 2001 :

100

DOM

Meddelas offentligt
Förklaras kontradiktorisk
I första instans

105

110

I början av år 2001 annonserades det i pressen att Danonekoncernen förberedde en socialplan för att omstrukturera kextillverkningsverksamheten.

115

När koncernen offentliggjorde att två LU-fabriker i Calais och Ris-Orangis skulle läggas ner mobiliserades de berörda fabrikernas löntagare, deras fackorganisationer, och även en del av den politiska klassen.

120

Löntagare, fackliga representanter samt lokala och parlamentariska politiker uppmanade till bojkott av Danonekoncernens produkter. Med detta avsåg man att inta en maktposition och tvinga bolaget, som anses symbolisera en liberal globaliseringspolitik som bör bekämpas, att revidera sin strategi och riva upp sina beslut.

125

Föreningen "Réseau Voltaire pour la liberté d'expression" (härefter Réseau Voltaire), som följer bestämmelserna från den franska föreningslagen, vars ordförande är Thierry Meyssan och vars syfte är bland annat "att försvara yttrande- och informationsfriheten", skapade en webbplats vigd åt bojkotten av Danones produkter.

130

Förutom diverse sidor där namnet Olivier Malnuit omnämns har sidan även en stadga med titeln "demokrati genom kundvagnen".

135

Under rubriken "vilka är vi" finns följande förklaring:

"Ett journalistkollektiv från tidskriften Technikart (www.technikart.com) som är övertygade att bojkotten är den sista formen av politisk aktion i ett samhälle där pengar har djupt förvanskad det demokratiska systemet. Vi kräver en omedelbar återanställning av LU-fabrikernas löntagare, och även begynnelsen av en ny politik mellan franska löntagare och deras företag som grundar sig på vinstandelssystem. Föreningen Boycott! (...) kontakt: Olivier Malnuit..."

140

Webbplatsen blev successivt tillgänglig fram till slutet av april 2001 och fram till 25 maj 2001:

- par le nom de domaine "jeboycottedanone.com", enregistré le 4 avril 2001 par Olivier MALNUIT,
150 - par le nom de domaine "jeboycottedanone.net", enregistré le 16 avril 2001 par Thierry Meyssan du RÉSEAU VOLTAIRE,

Il est actuellement accessible par le nom de domaine "ouijeboycottedanone.com" enregistré le 23 avril 2001 au nom d'un tiers, 155 l'adresse "jeboycottedanone.net" donnant désormais accès à une page d'accueil avec un lien renvoyant au site "Welcome to Planète Danone" du groupe DANONE.

C'est dans ce contexte que faisant état d'un constat d'huissier de justice en 160 date des 11 et 13 avril 2001, la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE et la Société GROUPE DANONE ont, après y avoir été régulièrement autorisées, assigné à jour fixe par actes des 13, 17 et 18 avril 2001, Olivier MALNUIT ainsi que les Sociétés 7 WAYS et ELB MULTIMEDIA prises en leur qualité de contacts techniques du nom de domaine "jeboycottedanone.com", à l'effet d'entendre ce tribunal juger ;

- que Olivier MALNUIT en enregistrant le nom de domaine "jeboycottedanone.com" s'est rendu coupable, au sens des articles L 713-2, L 713-3, L 716-1, L 716-9 et suivants du Code de la propriété intellectuelle, d'actes de contrefaçon des marques verbales DANONE n° 1.690.721 et n° 95.569.647 de la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE

- que Olivier MALNUIT en reproduisant sur le site "jeboycottedanone.com" 170 les marques semi-figuratives DANONE n° 95.574.013, n° 95.585.196, n° 96.649.464, ri° 96.649.465, n° 96.642.844 et n° 98.764.280 s'est rendu coupable, au sens des articles L 713-3 et suivants du Code de la propriété intellectuelle, d'actes de contrefaçon desdites marques de la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE

- qu'en tout état de cause, l'usage des marques servi-figuratives DANONE susvisées constitue une exploitation injustifiée de celles-ci au sens de l'article L 713-5 du Code de la propriété intellectuelle

- que les allégations présentées au public sous le nom de domaine "jeboycottedanone.com" sont fautives en ce qu'elles révèlent l'intention délibérée de discréditer l'ensemble des activités des Sociétés du Groupe DANONE.

Elles ont sollicité, outre des mesures d'interdiction et radiation du nom de domaine "jeboycottedanone.com" sous astreinte à liquider par ce tribunal ainsi que de publication, la condamnation de Olivier MALNUIT à payer à titre de dommages et intérêts:

- à la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE, le franc symbolique en réparation de l'atteinte portée aux marques notoires DANONE et la somme de 100.000 F en réparation du préjudice commercial qui en découle

- à la Société GROUPE DANONE, le franc symbolique en réparation du préjudice subi du fait des allégations fautives.

Elles ont demandé l'exécution provisoire sur le tout et 40.000 F en application de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile.

145 – genom domännamnet ”jeboycottedanone.com”, som registrerades den 4 april 2001 av Olivier Malnuit,
– genom domännamnet ”jeboycottedanone.net”, som registrerades den 16 april 2001 av Thierry Meyssan från Réseau Voltaire,

150 Webbplatsen är i dagsläget tillgänglig via domännamnet ”ouijeboycottedanone.com”, som registrerades den 23 april 2001 av en tredje person, eftersom adressen ”jeboycottedanone.net” numera genererar en webbsida som länkar vidare till Danonekoncernens webbplats ”Welcome to Planète Danone”.

155 Det är under dessa omständigheter som bolaget Compagnie Gervais Danone och bolaget Groupe Danone lade fram en rapport från en delgivningsman från den 11 och 13 april 2001 och lämnade den 13, 17 och 18 april 2001 in en stämningsansökan på fastställt datum mot Olivier Malnuit, och bolagen 7 Ways och ELB Multimedia i egenskap av tekniska kontakter för

160 domännamnet ”jeboycottedanone.com”, efter lagenligt godkännande; detta i syfte att få följande domstolsutslag:
– att Olivier Malnuit gjort sig skyldig till olaga efterbildning av ordmärket Danone (nr 1.690.721 och 95.569.647), tillhörande bolaget Compagnie Gervais Danone, enligt artikel L 713–2, L 713–3, L 716–1, L 716–9 och efterföljande i immaterialrättslagen när han registrerade domännamnet ”jeboycottedanone.com”
– att Olivier Malnuit gjort sig skyldig till olaga efterbildning av figurmärkena Danone (nr 95.574.013, 95.585.196, 96.649.464, 96.649.465, 96.642.844 och 98.764.280) tillhörande bolaget Compagnie Gervais Danone enligt artikel L 713–3 och efterföljande i immaterialrättslagen när han efterbildade dessa figurmärken på webbidan ”jeboycottedanone.com”
– att användningen av ovanstående figurmärken utgör en obefogad exploatering av dessa enligt artikel L 713–5 i immaterialrättslagen

165 170 175 – att de påståenden som offentliggörs under domännamnet ”jeboycottedanone.com” är felaktiga eftersom de har till syfte att misskreditera helheten av de verksamhetsområden som Danonekoncernens bolag har.

180 Utöver åtgärder för att vid vite vars summa skall fastställas av denna domstol förbjuda och radera domännamnet ”jeboycottedanone.com”, samt åtgärder för offentligt publicerande anhåller bolagen om att Olivier Malnuit förpliktas att betala följande summor i skadestånd:
– en symbolisk franc i kompensation till bolaget Compagnie Gervais Danone för den kränkning Danones kända varumärken utsatts för och 100 000 F för den kommersiella skadan som härrört från kränkningen
– en symbolisk franc i kompensation till bolaget Groupe Danone för den lidna skadan på grund av de felaktiga påståendena

185 190 Bolagen har yrkat på interimistisk verkställighet för hela summan samt 40 000 F i enlighet med artikel 700 i nya civilrättegångsbalken.

La Société COMPAGNE GERVAIS DANONE a ensuite agi à l'encontre des défendeurs aux fins notamment d'interdiction provisoire en application de l'article L 716-6 du Code de la propriété intellectuelle.

Par ordonnance du 23 avril 2001, le président de ce tribunal, statuant en la forme des référés, a :

- fait interdiction sous astreinte à Olivier MALNUIT de faire usage des marques serai-figuratives DANONE,
- ordonné l'exécution provisoire,
- rejeté toute autre demande,
- condamné Olivier MALNUIT aux dépens et au paiement de la somme de 5.000 F en application de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile.

*

Rappelant la procédure précédente et faisant état d'un autre constat d'huissier de justice en date du 23 avril 2001, les Sociétés COMPAGNIE GERVAIS DANONE et GROUPE DANONE ont régulièrement assigné à jour fixe, par actes des 23 et 24 avril 2001, le RÉSEAU VOLTAIRE ainsi que la Société GANDI et Valentin LACAMBRE pris en leur qualité de contacts techniques du nom de domaine "jeboycottedanone.net", pour voir juger :

- que le RÉSEAU VOLTAIRE, en enregistrant le nom de domaine "jeboycottedanone.net" s'est rendu coupable, au sens des articles L 713-2, L 713-3, L 716-1, L 716-9 et suivants du Code de la propriété intellectuelle, d'actes de contrefaçon des marques verbales DANONE n° 1.690.721 et n° 95.569.647 de la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE

- que le RÉSEAU VOLTAIRE en reproduisant sur le site "jeboycottedanone.net" les marques semi-figuratives DANONE n° 95.574.013, n° 95.585.196, n° 96 649.464, n° 96.649.465, n° 96 642.544 et n° 98.764.280 s'est rendu coupable, au sens des articles L 713-3 et suivants du Code de la propriété intellectuelle, d'actes de contrefaçon desdites marques de la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE

- qu'en tout état de cause, l'usage des marques semi-figuratives DANONE susvisées constitue une exploitation injustifiée de celles-ci au sens de l'article L 713-5 du Code de la propriété intellectuelle

- que les allégations présentées au public sous le nom de domaine "jeboycottedanone.net" sont fautives en ce qu'elles révèlent l'intention délibérée de discréditer l'ensemble des activités des Sociétés du Groupe Danone.

Elles ont sollicité, outre des mesures d'interdiction et de radiation du nom de domaine "jeboycottedanone.net" sous astreinte à liquider par ce tribunal ainsi que de publication, la condamnation du RÉSEAU VOLTAIRE à payer à titre de dommages et intérêts :

- à la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE, 1.000.000 F en réparation de l'atteinte portée aux marques notoires DANONE ainsi que du préjudice commercial qui en découle

- à la Société GROUPE DANONE, 1.000.000 F en réparation du préjudice subi du fait des allégations fautives.

195 Därefter har bolaget Compagnie Danone anhållit om interimistiskt förbudsföreläggande mot svarandena i enlighet med artikel L 716–6 i immaterialrättslagen.

I ett interimistiskt beslut från den 23 april 2001 fällde domstolens ordförande följande utslag:
200 – Olivier Malnuit förbjöds vid vite att använda figurmärkena Danone
– interimistisk verkställighet beslöts,
– övriga yrkanden lämnades utan bifall,
– Olivier Malnuit förpliktades att ersätta rättegångskostnaderna och betala 5 000 F i enlighet med artikel 700 i nya civilrättegångsbalken.

205 *

Efter erinran om det förra målet och framläggningen av en annan rapport från en delgivningsman från den 23 april 2001, och efter lagenligt godkännande lämnade bolagen Compagnie Gervais Danone och Groupe Danone in en stämningsansökan på fastställt datum mot Réseau Voltaire samt föreningen Gandhi och Valentin Lacambre, i egenskap av tekniska kontakter för domännamnet ”jeboycottedanone.com” den 23 och 24 april 2001; detta i syfte att få följande domstolsutslag:
210 – att Réseau Voltaire gjort sig skyldig till olaga efterbildning av ordmärkena Danone (nr 1.690.721 och 95.569.647), tillhörande bolaget Compagnie Gervais Danone, enligt artikel L 713–2, L 713–3, L 716–1, L 716–9 och följande artiklar i immaterialrättslagen när domännamnet ”jeboycottedanone.net” registrerades
215 – att Réseau Voltaire gjort sig skyldig till olaga efterbildning av figurmärkena Danone (nr 95.574.013, 95.585.196, 96 649.464, 96.649.465, 96 642.544 och 98.764.280), tillhörande bolaget Compagnie Gervais Danone, enligt artikel L 713–3 och följande artiklar i immaterialrättslagen när domännamnet ”jeboycottedanone.net” registrerades
220 – att användningen av ovanstående figurmärken utgör en obefogad exploatering av dessa enligt artikel L 713–5 i immaterialrättslagen
225 – att de påståenden som offentliggörs under domännamnet ”jeboycottedanone.net” är felaktiga eftersom de har till syfte att misskreditera helheten av de verksamhetsområden som Danonekoncernens bolag har.

230 Utöver åtgärder för att vid vite vars summa skall fastställas av denna domstol förbjuda och radera domännamnet ”jeboycottedanone.net” samt åtgärder för offentligt publicerande, anhåller bolagen om att Réseau Voltaire förpliktas att betala följande summor i skadestånd:
235 – 1 000 000 F till bolaget Compagnie Gervais Danone för den kommersiella skadan som härrört från kränkningen
– 1 000 000 F till bolaget Groupe Danone för den lidna skadan på grund av de felaktiga påståendena

250 Elles ont prié le tribunal de leur donner acte que les dommages et intérêts qui leur seront accordés seront versés à un organisme favorisant la liberté d'expression et de leur accorder le bénéfice de l'exécution provisoire ainsi que 40 000 F en application de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile.

La Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE a ensuite également agi à l'encontre de ces défendeurs aux fins notamment d'interdiction provisoire,

255 Par ordonnance du 14 mai 2001, le président de ce tribunal, statuant en la forme des référés, a :

260 - fait interdiction sous astreinte au RÉSEAU VOLTAIRE pour la Liberté d'Expression de faire usage des marques semi-figuratives DANONE ,
- débouté la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE de ses demandes à l'encontre de la Société GANDI et Valentin LACAMBRE ;

- dit n'y avoir lieu de prescrire d'autres mesures - ordonné l'exécution provisoire ;

265 - mis les dépens à la charge du RÉSEAU VOLTAIRE, à l'exception de ceux afférents la mise en cause de la Société GANDI et Valentin LACAMBRE, et condamné le RÉSEAU VOLTAIRE à payer à la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE la somme de 10,000 F en application de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile ;

270 - laissé les dépens afférents la mise en cause de la Société GANDI et Valentin LACAMBRE à la charge de la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE et condamné celle-ci à payer à la Société GANDI et Valentin LACAMBRE la somme de 10.000 F en application de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile.

*

275 Par écritures du 30 mai 2001 auxquelles il est expressément référé, Olivier MALNUIT soulève l'irrecevabilité de l'assignation au motif que le "site Internet" "jeboycottedanone.com" n'a pas été créé par lui mais par l'association BOYCOTT!, alors en voie de formation; que seule cette association exploite le site comme l'indique la page "Qui sommes-nous ?" et qu'il ne peut être tenu pour responsable du contenu du "site" "jeboycottedanone.com".

280
285 Au fond, il prie le tribunal de juger qu'il n'a pas imité de manière illicite les marques DANONE, de débouter les demanderesses et de condamner la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE à lui payer 25.000 F en application de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile.

290 Il fait valoir que l'article L 713.5 du Code de la propriété intellectuelle est d'interprétation restrictive ; que "jeboycottedanone.com" n'est pas la reproduction servile de DANONE et que les logos dans lequel s'inscrit la phrase "jeboycottedanone.com", voisins de la marque semi-figurative DANONE, ne sont pas l'emploi de celle-ci.

295 Il soutient par ailleurs que le "site" "jeboycottedanone.com" animé par l'association BOYCOTT! a fait une citation licite des marques DANONE,

240 Bolagen har bett domstolen att formellt bekräfta att de erhållna skadestånden kommer att doneras till en organisation som främjar yttrandefriheten, att bevilja domens interimistiska verkställighet samt att få erhålla 40 000 F i enlighet med artikel 700 i den nya civilrättegångsbalken.

245 Därefter har bolaget Compagnie Gervais Danone även anhållit om interimistiskt förbuds föreläggande mot dessa svarande.

I ett interimistiskt beslut från den 14 april 2001 fällde denna domstols ordförande följande utslag:

250 – Réseau Voltaire pour la liberté d’expression förbjöds vid vite att använda figurmärkena Danone

– Bolaget Compagnie Gervais Danones yrkanden mot bolaget Gandi och Valentin Lacambre lämnades utan bifall;

– Skäl att föreskriva andra åtgärder sades inte finnas;

255 – Interimistisk verkställighet beslöts

– Réseau Voltaire förpliktades att betala rättegångskostnaderna, utom de kostnader som berörde ifrågasättandet av föreningen Gandi och Valentin Lacambre, och förpliktades att betala 10 000 F till bolaget Compagnie Gervais Danone i enlighet med artikel 700 i nya civilrättegångsbalken;

260 – Bolaget Compagnie Gervais Danone förpliktades att ersätta de rättegångskostnader som uppkommit i samband med ifrågasättandet av föreningen Gandi och Valentin Lacambre samt att ge föreningen Gandi och Valentin Lacambre 10 000 F i ersättning enligt artikel 700 i nya civilrättegångsbalken.

265 *

Genom skrivelser från den 30 maj 2001 som det uttryckligen refereras till lyfter Olivier Malnuit fram att stämningen inte kan tas till prövning eftersom ”webbplatsen” ”jeboycottedanone.com” inte skapats av honom, utan av föreningen Boycott!, som då höll på att bildas; att denna förening ensam utnyttjar sidan såsom anges i ”vilka är vi?”, och att han inte kan hållas ansvarig för innehållet i ”webbplatsen” ”jeboycottedanone.com”.

275 Huvudsakligen ber han domstolen att besluta att han inte efterbildat varumärkena Danone på ett otillbörligt sätt, att lämna kärandenas yrkanden utan bifall och förplikta bolaget Compagnie Gervais Danone att betala 25 000 F i enlighet med artikel 700 i nya civilrättegångsbalken.

280 Han framhåller att artikel L713-5 i immaterialrättslagen har tolkats på ett restriktivt sätt; att ”jeboycottedanone.com” inte är en exakt efterbildning av Danone och att brukandet av logotyper med ”jeboycottedanone.com”, som liknar figurmärket Danone, inte är samma sak som att bruka figurmärket Danone i sig.

285 För övrigt vidhåller han att märkena Danone citerats på ett lagligt sätt på ”webbplatsen” ”jeboycottedanone.com”, som drivs av föreningen Boycott !.

justifiée par la juste information du public d'une part, par le droit à l'usage humoristique de la marque d'autre part.

300 Il développe à ce propos le fait :
- que le site en cause n'a pas été animé par une entreprise concurrente de la
Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE cherchant à bénéficier de la
notoriété de la marque DANONE ; qu'il s'agit d'un site d'information du
public créé par des journalistes et s'intégrant dans un courant de critique de
305 la politique sociale adoptée par la Société COMPAGNIE GERVAIS
DANONE ; qu'alors que cette critique a fait l'objet de nombreux articles, la
Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE n'a pas engagé d'actions à
l'encontre de l'ensemble des organes de presse ; qu'elle n'entend pas
véritablement protéger sa marque ; qu'elle détourne l'objet et la finalité des
310 règles protectrices des marques instituées par le Code de la propriété
intellectuelle afin de museler le libre droit de critique des journalistes à
l'encontre de la politique sociale de cette Société ; que ce comportement
n'est pas admissible car le droit à l'information justifie une atteinte licite au
droit absolu de la marque ; qu'en l'espèce, l'information a été prudente,
315 objective, nullement malveillante ni dénigrante des produits DANONE et
très similaire au ton des autres articles parus dans la presse à ce sujet ;
- que la citation des marques DANONE et l'utilisation du logo rendent
hommage aux salariés de façon humoristique ; que le logo n'est qu'un
pastiche de la marque autorisé par le principe fondamental de la liberté
320 d'expression ; que ce pastiche a été fait sans intention de nuire, sans risque
de confusion pour le public ni finalité commerciale ;
- que lui-même n'a fait qu'user en toute bonne foi du droit d'informer ; qu'il a
choisi avec l'association BOYCOTT! de fermer le
"site" "jeboycottedanone.com" et n'a pas déposé le nom de domaine
325 "ouijeboycottedanone.com" dont l'existence est relevée dans un autre constat
d'huissier ; que les condamnations sollicitées à son encontre sont excessives
qu'en tout état de cause le préjudice subi n'est pas démontré.

330 Par écritures du 30 mai 2001, les demanderesses concluent au rejet des
écritures et pièces adverses, abusivement tardives selon elles.

Elles se désistent d'instance et d'action à l'égard des Sociétés ELB
MULTIMEDIA et 7 WAYS, demandant que chaque partie conserve à sa
335 charge ses propres frais.

Elles maintiennent pour le surplus leurs prétentions à l'encontre de Olivier
MALNUIT élevant toutefois, chacune, à 1.000.000 F leurs demandes en
dommages et intérêts.

340 Les Sociétés ELB MULTIMEDIA et 7 WAYS n'ont pas constitué avocat
bien que régulièrement assignées.

*

och rättfärdigas dels av att allmänheten har rätt till rättvis information, dels av att man har rätt att använda märket på ett humoristiskt sätt.

Beträffande detta redogör han för följande:

295 – att webbplatsen i fråga inte drivs av ett bolag som konkurrerar med bolaget
Compagnie Gervais Danone och som avser att tjäna på märket Danones
ryktbarhet. Det rör sig istället om en webbplats som avser att informera
300 allmänheten. Webbplatsen har skapats av journalister och följer en ström av
kritik mot den sociala politik som anammats av bolaget Compagnie Gervais
Danone. Bolaget Compagnie Gervais Danone har inte angripit pressorganet,
trots att kritiken mot företagets sociala politik har varit föremål för många
305 artiklar. Bolagets verkliga avsikt är inte att skydda sitt varumärke. Bolaget
har missbrukat saken och ändamålet med de skyddande reglerna som finns i
immaterialrättslagen för att sätta munkavle på journalisternas rätt att
kritisera bolagets sociala politik. Detta är inte acceptabelt eftersom
informationsrätten försvarar ett lagligt angrepp på varumärkets oinskränkta
rätt. I detta fall har informationen varit försiktig, objektiv, och varken
illvillig eller förtalande gentemot Danones produkter, och i sin ton mycket
lik den som andra artiklar i pressen hade i ämnet.

310 – att när man omnämner Danones varumärken och använder logotypen
hedrar man Danones anställda på ett humoristiskt sätt. Logotypen är bara en
pastisch av märket, vilket tillåts av yttrandefrihetens fundamentala principer.
Denna pastisch har skapats utan någon avsikt att skada, utan någon risk för
förväxling hos allmänheten och utan några kommersiella ändamål.

315 – att han själv har bara utnyttjat informationsrätten i god tro. Han och
föreningen Boycott! valde att lägga
ner ”webbplatsen” ”jeboycottedanone.com” och har inte lämnat in
domännamnet ”ouijeboycottedanone.com”, vars existens påpekas i en annan
320 rapport från en delgivningsman, för registrering . De anklagelser som man
riktat mot honom är orimliga eftersom den lidna skadan har inte kunnat
påvisas.

Genom skrivelser från 30 maj 2001 har käranden yrkat på att motpartens
325 skrivelser och dokument, som enligt dem kom orimligt sent, avslås.

De avstår från att väcka åtal mot bolagen ELB Multimedia och 7 Ways och
begär att varje part står för sina egna rättegångskostnader.

330 I övrigt behåller de sina fordringar på Olivier Malnuit men höjer sina
skadeståndsanspråk till 1 000 000 F vardera.

Bolagen ELB Multimedia och 7 Ways har inte tillsatt något ombud, trots att
de stämts lagenligt.

335

*

345 Par écritures du 30 mai 2001 auxquelles il est fait expressément référence, le
RÉSEAU VOLTAIRE demande le sursis à statuer, dans le souci d'une
bonne administration de la justice et conformément à l'adage, "le pénal tient
le civil en l'état", en attendant que le juge pénal ait statué sur le sort d'une
350 plainte contre X avec constitution de partie civile déposée entre les mains du
doyen des juges d'instruction de Paris le 27 avril 2001 pour entrave à la
liberté d'expression, menace et chantage et dont le texte vise le Groupe
GERVAIS DANONE et le directeur de ses services juridiques pour des faits
relatifs au site Internet en cause.

355 Subsidiairement, il expose que le groupe DANONE tente de faire interdire la
citation de sa marque à des fins d'information et de critique s'attaquant ainsi
à des droits constitutionnels : la liberté d'expression et le droit de grève.

360 Il invoque l'article 10 de la Convention Européenne des Droits de l'Homme,
le préambule de la Constitution du 4 octobre 1958 et l'article 11 de la
Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen du 4 août 1789 et fait valoir
qu'il s'est borné à dénoncer publiquement les décisions et choix stratégiques
retenus par le groupe industriel, à donner une tribune fibre aux critiques
émises par les citoyens, les syndicats, les politiques, des décisions de la
365 Compagnie GERVAIS DANONE dans le domaine social.

Il conclut en conséquence à l'irrecevabilité des demandes au motif qu'elles se
heurtent au droit à la liberté d'expression et que les marques DANONE n'ont
été utilisées que dans le but d'informer le public en parodiant la stratégie
choisie par le groupe.
370

Il soutient par ailleurs qu'il ne se place pas dans le champ économique mais
dans le champ syndical et qu'il n'est pas en concurrence avec le groupe
DANONE ; qu'il n'est pas possible de désigner le groupe DANONE sans
employer ses marques verbales ou semi-figuratives ; que la citation du logo
DANONE constitue un pastiche ; que l'usage des marques DANONE sur le
site n'est pas fautif et ne prête à aucune confusion dans l'esprit du public.
375

Il conteste avoir tenté de nuire au groupe DANONE et de dénigrer ses
produits, relève que les demanderesses n'invoquent pas la contrefaçon de
droits d'auteur, souligne l'absence de lien de causalité entre la faute
reprochée et le préjudice allégué, argue de sa bonne foi et du caractère abusif
des demandes.
380

Il sollicite le débouté des demanderesses et leur condamnation à lui payer
20.000 F en application de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile.
385

Par conclusions du 30 mai 2001, les Sociétés COMPAGNIE GERVAIS
DANONE et GROUPE DANONE demandent qu'il leur soit donné acte de
ce qu'elles se désistent de l'instance et de l'action à l'encontre de la Société
GANDI et de Valentin LACAMBRE et chaque partie conserve à sa charge
ses propres.
390

340 Genom skrivelser från den 30 maj 2001 som det uttryckligen refereras till
begär Réseau Voltaire uppskov med målet för att man vill att rättvisa skall
345 skipas på ett korrekt sätt och enligt talesättet ”le pénal tient le civil en
l’état”⁷ [ung. det straffrättsliga håller det civilrättsliga i befintligt skick; ö.a],
i väntan på att brottmålsdomaren fällt utslag angående en anmälan mot X
med en skadeståndstalan som lämnats in till den till tjänsteår äldste
rannsakningsdomaren i Paris den 27 april 2001 mot Gervais Danone-
koncernen och ordföranden för dess juridiska avdelning för hindrande av
yttrandefriheten, hot och utpressning angående handlingar som rör den
omtvistade webbplatsen.

350 Som stöd för detta lägger föreningen fram att Danonekoncernen försöker att
göra det förbjudet att omnämna dess varumärken i informativa och kritiska
sammanhang, och angriper följaktligen yttrande- och strejkkfriheten, som är
konstitutionella rättigheter.

355 Föreningen åberopar artikel 10 i den europeiska konventionen om skydd för
de mänskliga rättigheterna, inledningen av konstitutionen från den 4 oktober
1958 och artikel 11 i deklarationen om de mänskliga och medborgerliga
rättigheterna från den 4 augusti 1789, och framhåller att man nöjt sig med att
avslöja koncernens strategiska beslut och val för allmänheten och erbjudit ett
forum där medborgarna, fackföreningarna och politikerna fritt kunde
kritisera bolaget Gervais Danones beslut inom det sociala området.

360 Föreningen begär således att yrkandena avvisas, eftersom de går emot
yttrandefriheten, och säger att Danones varumärken endast har använts i
syfte att informera allmänheten genom att parodiera av koncernens valda
strategi.

365 För övrigt vidhåller föreningen att man inte placerar sig i det ekonomiska,
utan i det fackliga fältet och att man inte konkurrerar med Danonekoncernen,
att det inte är möjligt att beteckna Danonekoncernen utan att använda sig av
dess ord- och figurmärken, att citatet av Danones logotyp är en pastisch, att
370 användningen av Danones varumärken på webbplatsen inte är felaktig och
inte skapar risk för förväxling hos allmänheten.

375 Föreningen bestrider att man försökt skada Danonekoncernen och förtala
dess produkter, påpekar att kärandena inte åberopar något intrång i
upphovsrätten och understryker att det inte föreligger något orsakssamband
mellan den påstådda skulden och den åberopade skadan, samt framhåller att
man agerat i god tro och att anspråken är orimliga.

380 Föreningen påkallar att kärandenas yrkanden avvisas och att de förpliktas att
betala 20 000 F i enlighet med artikel 700 i nya civilrättegångsbalken.

385 Genom sakframställning från den 30 maj 2001 ber bolagen Compagnie
Gervais Danone och Groupe Danone om formell bekräftelse att de avstår
från att föra talan mot Föreningen Gandhi och Valentin Lacambre, och att
varje part står för sina egna rättegångskostnader.

⁷ ung. det straffrättsliga håller det civilrättsliga i befintligt skick [ö.a]

395 Elles réfutent pour le surplus l'argumentation adverse et maintiennent à l'encontre du seul RÉSEAU VOLTAIRE leurs prétentions initiales.

Par conclusions du 30 mai 2001, Valentin LACAMBRE et la Société GANDI acceptent expressément le désistement sans se prononcer sur le sort des dépens.

400

MOTIFS

Sur la procédure

405 Attendu qu'il apparaît qu'il existe entre les deux instances enrôlées respectivement sous les n° 01/6682 et 0 1/7123 du Répertoire Général un lien tel qu'il est de l'intérêt d'une bonne justice d'en prononcer la jonction afin de statuer sur le tout par un seul et même jugement ;

410 Attendu qu'en raison de la défaillance des Sociétés 7 WAYS et ELB MULTIMEDIA, ce jugement sera réputé contradictoire ;

Attendu que le désistement des demandresses à l'égard de ces parties ainsi que de Valentin LACAMBRE et de la Société GANDI est parfait ;

415

Qu'en application de l'article 399 du nouveau Code de procédure civile, les Sociétés COMPAGNIE GERVAIS DANONE et GROUPE DANONE conserveront à leur charge les dépens afférents à la mise en cause de ces défendeurs ;

420

Attendu que le RÉSEAU VOLTAIRE ne justifie pas du versement de la consignation auquel est subordonnée la recevabilité de la plainte avec constitution de partie civile qu'il a déposée avec Valentin LACAMBRE entre les mains du doyen des juges d'instruction du tribunal de grande instance de Paris le 27 avril 2001 ;

425

Qu'en tout état de cause, cette plainte avec constitution de partie civile pour entrave à la liberté d'expression par destruction et désactivation du nom de domaine "jeboycottedanone.com", menace et chantage ne porte pas sur les mêmes faits que ceux à considérer dans le cadre des présentes instances et constitutifs selon les demandresses de contrefaçon des marques DANONE, exploitation injustifiées de celles-ci et dénigrement ;

430

Que l'adage "le pénal tient le civil en l'état" n'est d'aucune application en l'espèce

435

Que l'issue de la procédure pénale invoquée par le RÉSEAU VOLTAIRE est sans incidence sur la solution du présent litige ;

440

Que l'exception de sursis à statuer, mal fondée, sera rejetée ;

390 För övrigt vederlägger bolaget motpartens bevisföring och håller fast vid sina grundfordringar mot Réseau Voltaire.

Genom sakframställningen från den 30 maj 2001 accepterar Valentin Lacambre och Föreningen Gandhi återkallan uttryckligen, utan att uttala sig angående rättskostnaderna.

395

DOMSKÄL

Frågan om rättegångsförfarandet

400

Det tycks finnas ett sådant starkt samband mellan de två involverade målen (nr 01/6682 och 01/7123 i uppslagslistan) att det finns ett intresse för rättvisan att förena dessa och fälla ett utslag genom ett enda domslut.

405

På grund av bolagen 7 Ways och ELB Multim medias underlåtenhet kommer denna dom att förklaras kontradiktorisk.

410

Kärandenas återkallan av talan mot ovanstående parter samt mot Valentin Lacambre och Föreningen Gandhi är fullkomlig.

I enlighet med artikel 399 i nya civilrättegångsbalken står bolagen Compagnie Gervais Danone och Groupe Danone för sina rättegångskostnader, som uppstod i samband med processen mot ovanstående svarande.

415

Réseau Voltaire styrker inte inbetalningen av depositionen, som styr tillåtligheten av den skadeståndstalan som lämnats in, tillsammans med Valentin Lacambre, till den till tjänsteår äldste rannsakningsdomaren vid allmänna underrätten i Paris den 27 april 2001.

420

I alla händelser vilar denna skadeståndstalan för hindrande av yttrandefriheten genom avstängning av domännamnet ”jeboycottedannone.com”, hot och utpressning inte på samma fakta som dem som bör beaktas i vederbörande mål, och som enligt 425 käranden bevisar olaga efterbildning av Danones varumärken, genom att dessa exploaterats på ett obefogat sätt, och förtal.

Talesättet ”le pénal tient le civil en l'état” går inte att tillämpa i detta mål.

430

Utgången av brottmålet som åberopats av Réseau Voltaire påverkar inte utgången av förevarande mål.

Den ogrundade invändningen om att uppskjuta beslutet avslås.

Attendu que la fin de non recevoir soulevée par Olivier MALNUIT sera également rejetée ;

445 Qu'en effet, le nom de domaine "jeboycottedanone.com" argué de contrefaçon a été enregistré au nom de Olivier MALNUIT et non de l'association dont il se dit président ;

450 Qu'il n'est au surplus pas établi, en l'absence de la justification d'une publication de déclaration au Journal Officiel au jour des plaidoiries que cette association "BOYCOTT !" ait eu à cette date la personnalité morale ;

455 Que par ailleurs, il ressort des procès verbaux de constat versés aux débats qu'à tout le moins une page du site accessible par les noms de domaine en cause porte mention du nom de Olivier MALNUIT comme auteur de la compilation d'articles formant le texte publié ;

460 Attendu qu'il n'y a dès lors pas lieu d'accueillir Olivier MALNUIT en sa fin de non recevoir.

Sur la contrefaçon des marques verbales DANONE

465 Attendu que la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE est propriétaire des deux marques verbales DANONE :

- l'une déposée le 22 novembre 1988 et dont l'enregistrement n° 1.690.721 a été renouvelé le 3 novembre 1998 ;
- l'autre déposée le 28 avril 1995 et enregistrée sous le n° 95-569647;

470 Que les enregistrements en vigueur de ces marques servent à désigner notamment des services relevant de la classe 38 de la classification internationale ;

475 Attendu que la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE se borne ici à faire valoir que les noms de domaine rentrent dans la classification des communications qui sont des services relevant de la classe 38 couverts par l'enregistrement de ses marques verbales et qu'en enregistrant, respectivement, le nom de domaine "jeboycottedanone.com" et le nom de
480 domaine "jeboycottedanone.net", Olivier MALNUIT et le RÉSEAU VOLTAIRE ont commis des actes de contrefaçon au sens des articles L 713-2, L 713-3, L 7161, L 716-9 et suivants du Code de la propriété intellectuelle ;

485 Mais attendu que la dénomination "jeboycottedanone" constituant le radical des deux noms de domaine attaqués enregistrés l'un en zone .com, l'autre en zone .net est immédiatement perçue comme une phrase construite selon les règles habituelles du langage et dans laquelle le terme DANONE est le complément d'objet direct du verbe boycotter conjugué à la première personne du singulier ;

Olivier Malnuits yrkande om avvisning av målet lämnas också utan bifall.

435 Domännamnet ”jeboycottedanone.com”, som påstås innehålla olagliga efterbildningar har nämligen registrerats i Olivier Malnuits namn och inte av föreningen som han säger sig vara ordförande för.

440 Det har för övrigt inte kunnat fastställas att föreningen ”Boycott!” vid detta datum hade status som juridisk person, eftersom ett bestyrkande från det officiella organet för tillkännagivande av nya lagar och utnämningar⁸, inte lagts fram.

445 För övrigt framgår det i rapporterna som lades fram under huvudförhandlingarna att åtminstone en sida på webbplatsen som är tillgänglig via domännamnen i fråga nämner Olivier Malnuit som författare av artikelsamlingen som utgör den publicerade texten.

450 Därför finns ingen anledning att ge bifall till Olivier Malnuits yrkande om avvisning.

Frågan om den olaga efterbildningen av Danones ordmärken

455 Bolaget Compagnie Gervais Danone är ägaren till de två ordmärkena Danone:

- det ena registrerades den 22 november 1988, har nr 1.690.721 och omregistrerades den 3 november 1998.
- det andra registrerades den 28 april och har nr 95.569647.

460 De gällande registreringarna av dessa varumärken avser att beteckna tjänster som omfattas av klass 38 i den internationella klassificeringen.

465 Här nöjer sig bolaget Compagnie Gervais Danone med att göra gällande att domännamn tillhör kommunikationsklassificeringen som ingår i tjänsterna som omfattas av klass 38 och som täcks av inregistreringen av sina ordmärken, och att Olivier Malnuit och Réseau Voltaire gjort sig skyldiga till olaga efterbildning enligt artikel L 713–2, L 713–3, L 7161, L 716–9 och följande artiklar i immaterialrättslagen när domännamnen ”jeboycottedanone.com” och ”jeboycottedanone.net” registrerades.

470 Men benämningen ”jeboycottedanone”, som utgör stammen av de två åtalade domännamnen och som registrerats i “.com-” och “.net”-zoner, uppfattas genast som en mening uppbyggd enligt språkets regler, i vilken Danone utgör det direkta objektet till verbet ”boycotter” (bojkotta [ö.a]), böjt i första person singular.

⁸ *Journal Officiel* [ö.a]

Que dans une telle phrase, le terme DANONE est compris non comme la marque DANONE servant à désigner les services de communication de la classe 38 mais comme le groupe d'entreprises communément désignées par la presse et plus généralement les tiers, sous le nom de DANONE :

495

Qu'ainsi qu'il l'a été indiqué par le président de ce tribunal statuant en la forme des référés dans le cadre de l'article L 716-6 du Code de la propriété intellectuelle, l'usage en l'espèce reproché du terme DANONE correspond, sans confusion possible dans l'esprit du public sur l'origine du service offert à l'adresse des noms de domaine incriminés, à une référence nécessaire pour indiquer la nature du site polémique consacré à la politique sociale du groupe d'entreprises DANONE ;

500

Attendu que la contrefaçon des marques verbales DANONE invoquées n'est dès lors pas constituée.

505

Que la demande de la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE à ce titre sera rejetée.

510

Sur la contrefaçon des marques complexes DANONE

Attendu que le titulaire de l'enregistrement d'une marque dispose sur cette marque d'un droit de propriété qu'il est fondé à faire respecter ;

515

Attendu que la loi organise la protection de ce droit ;

Qu'ainsi notamment, aux termes de l'article L 713-3 du Code de la propriété intellectuelle, *sont interdits, sauf autorisation du propriétaire, s'il peut en résulter un risque de confusion dans l'esprit du public, d'imitation d'une marque et l'usage d'une marque imitée, pour des produits ou services identiques ou similaires à ceux désignés dans l'enregistrement ;*

520

Que l'article L 716-1 du Code de la propriété intellectuelle dispose par ailleurs que :

525

L'atteinte portée au droit du propriétaire de la marque constitue une contrefaçon engageant la responsabilité civile de son auteur. Constitue une atteinte aux droits de la marque la violation des interdictions prévues aux articles (...) L 713-3 (...);

530

Attendu qu'en l'espèce, la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE agit en contrefaçon de ses marques complexes sur le fondement de l'article L 713-3 du Code de la propriété intellectuelle ;

535

Qu'aucun droit d'auteur n'est invoqué ce qui rend sans objet les considérations sur ce point du RÉSEAU VOLTAIRE ;

485 I en sådan mening uppfattas inte termen Danone som märket Danone som används för att beteckna kommunikationstjänsterna i klass 38, utan som bolagskoncernen som av pressen och framförallt allmänheten är känd under namnet Danone.

490 Som det anges av ordföranden i denna domstol när det interimistiska beslutet fattades inom ramen för artikel L 716–6 i immaterialrättslagen är den omtvistade användningen av termen Danone en nödvändig referens för att beteckna den polemiska webbplatsen som är ägnad åt bolagskoncernen Danones sociala policy, detta utan att det föreligger någon risk för förväxling hos allmänheten angående vilka tjänster som erbjuds på den omtvistade webbplatsen.

495 Olaga efterbildning av de åberopade ordmärkena Danone föreligger följaktligen ej.

500 Bolaget Compagnie Gervais Danones yrkande lämnas utan bifall.

Frågan om den olaga efterbildningen av Danones sammansatta ord- och figurmärken

505 Innehavaren av ett registrerat varumärke förfogar över äganderätten till detta märke, och är berättigad att upprätthålla denna rätt.

Lagen skyddar denna rätt.

510 Enligt artikel L713–3 i immaterialrättslagen är det ”förbjudet att efterbilda och använda efterbildningen av ett varumärke på produkter eller tjänster som sammanfaller eller liknar dem som betecknas i registreringen, om inte ägaren givit sitt tillstånd eller om det föreligger risk för förväxling hos allmänheten.”

515 För övrigt säger artikel L 716–1 i immaterialrättslagen följande:
”Kränkning av äganderätten till ett varumärke är olaga efterbildning och medför att upphovsmannen får skadeståndsansvar. Överträdelse av förbuden i artikel (...) L 713–3 (...) är en kränkning av äganderätten till ett varumärke.”

520 I detta fall har bolaget Compagnie Danone agerat mot den olaga efterbildningen av dess sammansatta ord- och figurmärken med artikel L 713–3 i immaterialrättslagen som rättslig grund.

525 Ingen upphovsrätt har åberopats och därför lämnas Réseau Voltaires påpekanden utan bifall på denna punkt.

540 Que par ailleurs la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE est libre du choix de ses adversaires sur le terrain judiciaire,

545 Attendu que la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE justifie être titulaire des enregistrements en vigueur n° 95.574.013, n° 95.585.196, n° 96.649.464, n° 96.649.465, n° 96.642.844 et n° 98.764.280 de marques complexes DANONE constituées de cette dénomination inscrite en lettres bâton blanches dans un cartouche polygonal de couleur bleue dont la partie inférieure est barrée d'un trait incliné rouge ;

550 Que ces marques servent à désigner notamment des produits alimentaires de grande consommation ; qu'elles sont apposées sur tous les produits des Sociétés COMPAGNIE GERVAIS DANONE et GROUPE DANONE ;

555 Attendu qu'il est établi que le site Internet qui a été accessible par les adresses "jeboycottedanone.com" et "jeboycottedanone.net" enregistrées comme noms de domaine successivement par Olivier MALNUIT et le RESEAU VOLTAIRE, comporte à chacune de ses pages, à un ou plusieurs endroits, le cartouche bleu frappé de la dénomination DANONE constituant les marques complexes invoquées, le signe incriminé ne s'en distinguant que par l'ajout des termes "je boycotte" et ".com" dans le cartouche et la substitution de la couleur noire à la couleur rouge pour le trait incliné barrant la partie inférieure du cartouche ;

565 Attendu que le signe en cause est incontestablement l'imitation du signe constituant les marques invoquées, l'imitation étant ici revendiquée au nom de la liberté d'expression, du droit à l'information, du droit à l'humour et de l'exception de pastiche,

570 Attendu que le site Internet énumère l'ensemble des produits commercialisés par les demanderesse, visés par l'enregistrement des marques invoquées ;

Qu'il sera dès lors constaté que le signe incriminé est utilisé, sinon pour désigner des produits identiques à ceux visés à l'enregistrement des marques en cause, à tout le moins en relation avec ceux-ci ;

575 Attendu qu'un tel usage du signe imité ne peut manquer d'entraîner l'association de ce signe par l'internaute avec les marques invoquées qui sont par ailleurs fort connues, et dès lors un risque de confusion dans l'esprit du public ;

580 Attendu que les défendeurs se retranchent ici à tort derrière une prétendue atteinte à des libertés fondamentales les exonérant selon eux de toutes poursuites en contrefaçon de marques ;

585 Que ni le droit à l'information ni le droit à la liberté d'expression ne peuvent justifier l'imitation illicite incriminée et l'atteinte portée ainsi au droit de propriété de la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE sur ses marques complexes alors même que l'imitation de la marque, si elle accompagne des propos par ailleurs librement tenus au fil des pages du site Internet, n'est pas

535 Bolaget Compagnie Gervais Danone har för övrigt rätt att välja sina motståndare på det juridiska fältet.

540 Bolaget Compagnie Gervais Danone bestyrker att man har äganderätten till de gällande registreringarna av de sammansatta ord- och figurmärken Danone (nr 95.574.013 95.585.196, 96.649.464, 96.649.465, 96.642.844 och 98.764.280) som består av namnet Danone i vitt linjärt typsnitt som står inuti en blå polygonformad kartusch, vars nedre del är överstruken med en böjd röd linje.

545 Dessa varumärken avser bland annat dagligvaror och finns på samtliga av bolagen Compagnie Gervais Danones och Groupe Danones produkter.

550 Det har fastställts att webbplatsen, som varit tillgänglig via adresserna ”jeboycottedanone.com” och ”jeboycottedanone.net” och som registrerats som domännamn av Olivier Malnuit respektive Réseau Voltaire, har på ett eller flera ställen den blåa kartuschen med namnet Danone, vilket utgör de återopade sammansatta ord- och figurmärkena. Den omtvistade bilden skiljer sig från originalet endast genom att termerna ”je boycotte” och “.com” tillagts i kartuschen samt att färgen i den böjda linjen som överstryker nedre delen av kartuschen ändrats från rött till svart.

555 Bilden i fråga är obestriddligen en efterbildning av de återopade varumärkena, eftersom man anser att efterbildningen berättigas av yttrande- och informationsfriheten och av den konstnärliga rätten att bruka humor och göra pastischer.

560 Samtliga produkter som marknadsförs av käranden och som avsågs vid inregistreringen av de återopade märkena räknas upp på webbplatsen.

565 Följaktligen fastslås att den omtvistade bilden används, om inte för att beteckna de produkter som avses av de registrerade märkena i fråga, så åtminstone för att relatera till dessa.

570 En sådan användning av det efterbildade märket gör att internetanvändaren oundvikligt förknippar denna bild med varumärkena, som för övrigt är mycket kända, och resulterar i en risk för förväxling hos allmänheten.

575 Svarandena söker med orätt skydd bakom en påstådd kränkning av de fundamentala rättigheterna som skulle befria dem från alla lagliga åtgärder mot den olagliga efterbildningen av ett varumärke.

580 Varken informations- eller yttrandefriheten kan rättfärdiga den olagliga efterbildningen och därmed kränkningen av bolaget Compagnie Gervais Danones äganderätt över sina sammansatta ord- och figurmärken, när varumärkets efterbildning som sida efter sida medföljer åsikterna, som man för övrigt har rätt till att yttra,

590

nécessaire à l'expression de cette opinion et ne sert qu'à illustrer des pages d'écran qu'il est possible d'illustrer autrement ;

595

Attendu que l'exception de parodie, de pastiche ou de caricature, propre à la législation des droits d'auteur n'existe pas en droit des marques ;

600

Que Olivier MALNUIT et le RÉSEAU VOLTAIRE invoquent à tort une exception de pastiche applicable aux oeuvres littéraires, et ce d'autant qu'ils n'indiquent pas en quoi l'imitation reprochée, qui se borne à reprendre banalement les signes constituant les marques invoquées en y ajoutant les termes "je boycotte com" et en remplaçant la couleur du rouge du trait par le noir, couleur du deuil, procure un effet humoristique ;

605

Attendu qu'il importe par ailleurs peu que les défendeurs ne soient pas en situation de concurrence commerciale avec la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE ;

610

Que l'usage non autorisé qu'ils ont fait des marques imitées pour les produits qu'elles visent, n'a eu lieu ni dans un cadre privé ni dans le domaine des BeauxArts mais bien dans la vie des affaires sur laquelle la tribune d'opinion offerte sur le site Internet considéré entend influencer ;

615

Attendu que la prétendue bonne foi de Olivier MALNUIT et du RÉSEAU VOLTAIRE est indifférente dans la mesure où leur responsabilité civile est engagée en application de l'article L 716-1 du Code de la propriété intellectuelle du seul fait des actes d'imitation sans autorisation qui leur sont imputables ;

620

Attendu que la contrefaçon, constituée dans les termes des articles L 713-3 et L 716-1 du Code de la propriété intellectuelle sera retenue.

Sur l'exploitation injustifiée des marques

625

Attendu que l'article L 713-5 du Code de la propriété intellectuelle est sans application, aucun emploi des marques en cause pour des produits et services non similaires à ceux visés à leur enregistrement n'étant retenu ni même soutenu

630

Sur le dénigrement

635

Attendu que la Société GROUPE DANONE se contente d'indiquer au soutien de la demande en dommages et intérêts qu'elle forme à ce titre que :
"le contenu des informations mentionnées sous la rubrique "jeboycottedanone. com" (ou "jeboycottedanone.net") discrédite gravement l'ensemble des Sociétés du GROUPE DANONE et plus particulièrement la Société GROUPE DANONE que l'ensemble de ces allégations sont présentées au public ; que les auteurs de ces fautes ont engagé leur responsabilité au regard notamment de la Société

640

585 inte är nödvändig för att kommunicera dessa åsikter och används enbart för att illustrera sidor som kunde ha illustrerats på annat sätt.

590 Invändning gällande parodi, pastisch eller karikatyr, som kan tillämpas inom upphovsrätten, existerar inte inom varumärkeslagen.

595 Olivier Malnuit och Réseau Voltaire åberopar med orätt invändning gällande pastisch, som är tillämplig för litterära verk, samtidigt som de inte heller uppger hur den omtvistade efterbildningen, där man nöjt sig med att på ett banalt sätt upprepa bilderna som utgör varumärket i fråga och lägga till ”je boycotte.com” och ändra linjens röda färg till svart, sorgens färg, skapar en humoristisk effekt.

600 Att svarandena inte ligger i kommersiell konkurrens med bolaget Compagnie Gervais Danone saknar för övrigt betydelse.

605 Den otillbörliga användningen av de efterbildade varumärkena för de produkter de avser har inte skett privat eller inom det konstnärliga området, utan i affärlivet, som forumet på den omtvistade webbplatsen avser att påverka.

610 Olivier Malnuits och Réseau Voltaires påstådda goda tro har ingen betydelse eftersom de får skadeståndsansvar enligt artikel L 716-1 i immaterialrättslagen enbart på grund av att efterbildningshandlingarna utförs utan tillstånd.

Yrkandet på olaga efterbildning bifalles enligt artikel L 713-3 och L 716-1 i immaterialrättslagen.

615 **Frågan om den obefogade exploateringen av varumärkena**

620 Artikel L 713-5 i immaterialrättslagen kan inte tillämpas. Allt bruk av varumärkena i fråga för att beteckna produkter och tjänster som inte är desamma som dem som avsågs vid registreringen lämnas utan bifall

Frågan om förtal

625 Bolaget Groupe Danone nöjer sig med att ange följande som grund till skadeståndsanspråket: ”Informationen som finns under rubriken ”jeboycottedanone. com” (eller 'jeboycottedanone.net') utsätter samtliga bolag i Danonekoncernen, och framförallt bolaget Groupe Danone, för grav misskreditering. Dessa påståenden visas upp för allmänheten. De som ansvarar för denna förseelse har triggat sitt skadeståndsansvar gentemot 630 bland andra bolaget Groupe Danone, som följaktligen välgrundade skäl att begära straffpåföljd för dessa förseelser.”

GROUPE DANONE qui est donc totalement fondée à solliciter que ces fautes soient judiciairement sanctionnées" ;

645 Qu'elle ne développe pas autrement son argumentation, n'incrimine
précisément aucune "information" ni a fortiori le principe d'un appel au
boycott ;

650 Attendu que force est de constater que "le contenu des informations"
données sur le site qui a été accessible par les noms de domaine en litige est
une tribune d'opinion sur la politique sociale du groupe DANONE ;

Que les défendeurs relèvent à juste titre que les "informations" y figurant
participent à un débat d'idées que justifie le principe de la liberté d'opinion,
sans informations dénigrantes sur les produits eux-mêmes auxquels il est
rendu hommage notamment en ces termes :

655 *"On aime nos produits, On a envie de continuer à les fabriquer, on a envie
que les gens continuent à les acheter. Et puis on se sent une responsabilité
vis à vis des salariés des autres usines qui n'ont pas fermé. Il faut qu'ils
puissent continuer à vivre. C'est pour ça que nous avons opté pour un
boycott temporaire" ;*

660 Attendu qu'en l'état des écritures qui lient le tribunal, la Société GROUPE
DANONE n'établit pas le bien fondé de sa demande dont elle sera déboutée.

665 **Sur les mesures réparatrices**

Attendu qu'il sera fait droit, au titre de la contrefaçon des marques
complexes DANONE, aux mesures d'interdiction dans les termes du
dispositif;

670 Attendu que la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE ne fournit
aucune justification du préjudice commercial qu'elle allègue ;

675 Que son préjudice ne tient qu'à l'atteinte à son droit de propriété sur les
marques n° 95.574.013, n° 95.585.196, n° 96.649.464, n° 96.649.455, n°
96.642.844 et n° 98.764.280, à leur banalisation et la dissolution de leur
pouvoir attractif;

680 Qu'il sera réparé au vu des éléments de la cause par l'allocation à titre de
dommages et intérêts d'une somme de 60.000 F à la charge de Olivier
MALNUIT pour les faits qui lui sont propres d'une part, de cette même
somme à la charge du RÉSEAU VOLTAIRE d'autre part ;

685 Attendu que la publication du jugement sera autorisée comme précisé ci-
après à titre de dommages et intérêts complémentaires ;

Attendu que l'exécution provisoire, compatible avec la nature de l'affaire,
s'avère justifiée pour les mesures d'interdiction seulement ;

635 Bolaget Groupe Danone argumenterar inte på något annat sätt och anklagar inte heller någon specifik ”information” eller med desto större skäl principen om vädjan till bojkott.

640 Måste konstateras att ”informationsinnehållet” som finns på webbplatsen som varit tillgänglig via de påkallade domännamnen är ett forum om Danonekoncernens sociala politik.

645 Svarandena påpekar med rätt att ”informationen” som finns däri är del av en idédebatt som rättfärdigas av åsiktsfrihetens principer, utan att man förtalar själva produkterna, vilka hedras, bland annat genom följande uttalande:

”Vi älskar våra produkter. Vi vill fortsätta tillverka dem och vi vill att folk ska fortsätta köpa dem. Sedan känner vi ett ansvar gentemot arbetarna i de fabriker de inte lagt ner. De måste få fortsätta tjäna sitt levebröd. Det är därför vi har valt att genomföra en tillfällig bojkott.”

650 Skrivelserna som anhängiggjorts till domstolen kan inte ligga till grund för bifall till bolaget Compagnie Gervais Danones yrkande.

655 **Frågan om skadeståndsåtgärderna**

Förbudsåtgärder mot den olaga efterbildningen av de sammansatta ord- och figurmärkena Danone kommer att villfaras enligt domslutet.

660 Bolaget Compagnie Gervais Danone har inte bestyrkt den åberopade kommersiella skadan.

665 Skadan ligger enbart i kränkningen av äganderätten till varumärkena med nr 95.574.013, 95.585.196, 96.649.464, 96.649.455, 96.642.844 och 98.764.280 samt i avidentifieringen och upplösningen av deras attraktionskraft.

670 Skadan kommer att ersättas utifrån målets grunder. Olivier Malnuit förpliktas på grund av sina handlingar att betala 60 000 F i skadeståndsansättning. Samma summa skall betalas av Réseau Voltaire.

Föreliggande dom skall offentliggöras, som anges här nedan, som ytterligare kompensation för skadorna.

675 Domens interimistiska verkställighet, som är förenlig med målets natur, visar sig vara befogad enbart för förbudsåtgärderna.

680

685

Sur les dépens et l'article 700 du N.C.

690

Attendu que Olivier MALNUIT et le RÉSEAU VOLTAIRE, succombant partiellement sur la demande adverse seront condamnées aux dépens et verront leur demande au titre de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile rejetée ;

695

Que l'équité et la situation économique respective des parties conduit à mettre à leur charge à ce titre au profit de la Société GROUPE DANONE la somme de 10.000 F chacun.

700

PAR CES MOTIFS

Le tribunal, statuant publiquement, par jugement réputé contradictoire et en premier ressort,

705

Ordonne la jonction des instances figurant au répertoire général sous les n° 01/6682 et 01/7123 ,

710

Déclare parfait les désistements d'instance et d'action des Sociétés demanderesse à l'égard des Sociétés 7 WAYS et ELB MULTIMEDIA ainsi que de Valentin LACAMBRE et de la Société GANDI ;

715

Constate l'extinction des instances entre ces parties et le dessaisissement du tribunal de ce chef ;

Rejette l'exception de sursis à statuer ;

720

Dit qu'en imitant sur le site Internet qui a été accessible par les adresses "jeboycottedanone.com" et "jeboycottedanone.net" les marques semi-figuratives DANONE n° 95.574,013, n° 95.585.196, n° 96.649.464, n° 96.649.465, n° 96.642.844 et n° 98.764.280, Olivier MALNUIT d'une part, le "RÉSEAU VOLTAIRE pour la Liberté d'expression", ci-après RÉSEAU VOLTAIRE, d'autre part ont commis des actes de contrefaçon desdites marques dont la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE est propriétaire ;

725

En conséquence,

730

Interdit à Olivier MALNUIT et au RÉSEAU VOLTAIRE de poursuivre ces agissements sous astreinte de 100.000 F par infraction constatée à compter de la signification du présent jugement ;

Se réserve le pouvoir de liquider l'astreinte ;

735

Condamne Olivier MALNUIT à payer à la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE la somme de 60.000 F à titre de dommages et intérêts ;

Frågan om rättegångskostnaderna och artikel 700 i nya civilrättegångsbalken

690 Olivier Malnuit och Réseau Voltaire, som delvis är förlorare i målet, förpliktas att betala rättegångskostnaderna. Deras yrkanden som grundar sig på artikel 700 i nya civilrättegångsbalken kommer att lämnas utan bifall.

695 Rättvisan och parternas ekonomiska situation leder till att de skall betala 10 000 F vardera till bolaget Groupe Danone som ersättning för ovan nämnda rättegångskostnader.

DOMSLUT

700

Meddelas offentligt
Förklaras kontradiktoriskt
I första instans

705

Denna domstol beslutar att förena de två målen med nummer 01/6682 respektive 01/7123.

710

Kärandenas återkallan av talan mot bolagen 7 Ways och ELB Multimedia samt Valentin Lacambre och Föreningen Gandhi är fastställd.

Domstolens annullering av målen mellan dessa parter och frånhändandet av anklagelserna fastslås.

715

Invändning om uppskov av beslut lämnas utan bifall.

720

Denna domstol förklarar att Olivier Malnuit och "Réseau Voltaire pour la liberté d'expression" gjort sig skyldiga till olaga efterbildning av figurmärkena Danone (nr 95.574.013, 95.585.196, 96.649.464, 96.649.465, 96.642.844 och 98.764.280), som ägs av bolaget Compagnie Gervais Danone, när de ifrågavarande varumärkena efterbildades på webbplatsen som är tillgänglig via domännamnen "jeboycottedanone.com" och "jeboycottedanone.net".

725

Rättsföljd

Olivier Malnuit och Réseau Voltaire förbjuds vid vite av 100 000 F per överträdelse, från och med föreliggande delgivning, att fortsätta med dessa handlingar.

730

Domstolen förbehåller sig befogenheten att fastställa vitet.

Olivier Malnuit förpliktas att betala bolaget Compagnie Gervais Danone 60 000 F i skadestånd.

740 Condamne le RÉSEAU VOLTAIRE à payer à la Société COMPAGNIE
GERVAIS DANONE la somme de 60,000 F à titre de dommages et intérêts ;

745 Autorise la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE à faire publier le
dispositif du présent jugement par extraits ou en entier, dans trois journaux
ou revues de son choix, aux frais de Olivier MALNUIT et du RÉSEAU
VOLTAIRE tenus conjointement entre eux par moitié, le coût de ces
insertions ne pouvant excéder leur charge la somme globale de 60.000 F
hors taxes ;

750 Ordonne l'exécution provisoire pour les mesures d'interdiction seulement ;

Déboute la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE du surplus de ses
demandes ;

755 Déboute la Société GROUPE DANONE de sa demande ;

760 Laisse à la charge des Sociétés COMPAGNIE GERVAIS DANONE et
GROUPE DANONE les dépens afférents à la mise en cause des Sociétés 7
WAYS et ELB MULTIMEDIA ainsi que de Valentin LACAMBRE et de la
Société GANDI ;

765 Condamne olivier MALNUIT et le RÉSEAU VOLTAIRE conjointement
par moitié au surplus des dépens ainsi qu'à payer, chacun, à la Société
COMPAGNIE GERVAIS DANONE la somme de 10.000 F en application
de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile et admet Me
ESCANDE, avocat, au bénéfice de l'article 699 du nouveau Code de
procédure civile ;

770 Rejette toute autre demande.

FAIT À PARIS LE 4 JUILLET 2001

LE GREFFIER

LE PRÉSIDENT

- 735 Réseau Voltaire förpliktas att betala bolaget Compagnie Gervais Danone 60 000 F i skadestånd.
- 740 Bolaget Compagnie Gervais Danone beviljas att i tre valfria tidskrifter publicera delar eller helheten av föreliggande dom på Olivier Malnuits och Réseau Voltaires bekostnad, vilka kommer att dela på den sammanlagda kostnaden, som inte får överstiga 60 000 F före skatt.
- Den interimistiska verkställigheten gäller enbart för förbudsåtgärderna.
- 745 Bolaget Compagnie Gervais Danones övriga yrkanden lämnas utan bifall.
- Bolaget Groupe Danones yrkande lämnas utan bifall.
- 750 Bolagen Compagnie Gervais Danone och Groupe Danone förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna som tillfaller ifrågasättandet av bolagen 7 Ways och ELB Multimedia samt Valentin Lacambre och Föreningen Gandhi.
- 755 Olivier Malnuit och Réseau Voltaire förpliktas att tillsammans ersätta resterande rättegångskostnader samt 10 000 F vardera till bolaget Compagnie Gervais Danone enligt artikel 700 i nya civilrättegångsbalken. Advokat Escande beviljas att dra nytta av artikel 699 i nya civilrättegångsbalken.
- 760 Övriga yrkanden lämnas utan bifall.
- Paris, den 4 juli 2001
- 765 Sekreterare Ordförande

5 Kommentar till översättningarna

Detta kapitel kommer att behandla både inom- och utomspråkliga problem som uppstått under översättningsarbetet och som kan vara intressanta att ta upp till diskussion. Först kommer fenomen som är relaterade till rent språkliga skillnader mellan franskan och svenskan, och som fanns i texterna, att behandlas. Därefter kommer fenomen som rör den diskursiva dimensionen att diskuteras. Begreppet *diskursiva fenomen* kommer här att användas för att beteckna ”de språkliga medel som förenar meningar till stycken, avsnitt och hela texter” (H & L 1997:51). Kapitlet avslutas sedan med kulturella fenomen och de svårigheter som kan uppstå vid översättningen av dessa.

5.1 Språkliga fenomen

De språkliga skillnaderna mellan franskan och svenskan kan ibland medföra att man som översättare måste göra omfattande omstruktureringar för att få en fungerande måltext. Antalet skillnader är dock för stort för att samtliga skall få plats i denna uppsats. Styckena nedan utgör istället en inventering av de skillnader som har varit mest framträdande under översättningsarbetet och en diskussion kring de problem som dessa skillnader fört med sig under översättningen. Problemen kretsar till största delen kring risken att viktig information går förlorad i och med dessa omstruktureringar.

5.1.1 Participfraser

Franskan använder sig av participformen i större utsträckning än i svenskan, eftersom franskan är ett språk som är uppbyggt kring nominalfrasen, vilket ofta resulterar i att verben används som adjektiv. I svenskan, som kretsar mer kring verbfrasen, använder man istället konstruktioner med en finit verbform. Detta kan ibland ställa till problem i översättningsarbetet och framtvunga vissa strukturella ändringar. Man kan säga att det finns tre olika participformer i franskan: *perfekt particip*, *presens particip* och ”*gérondif*”.

Perfektparticipet kan i franskan både användas som adjektiv och som verbform (Riegel, Pellat & Rioul 1996:339). När perfektparticipen används som verbform i samband med *passé*

composé brukar en form av transponering, där man översätter med en imperfektverbform, skapa en tillfredsställande motsvarighet:

- (1) Certains parmi les salariés, syndicats, élus locaux ou parlementaires *ont appelé* au boycott [...] (34:120-121)
- (1b) Löntagare, fackliga representanter samt lokala och parlamentariska politiker *uppmånade* till bojkott [...] (35:119-120)

När perfektparticipet används som adjektiv är det för att fungera som ett *adjektivattribut*, vars ”funktion är att precisera eller ange en egenskap hos huvudordet” (Jørgensen & Svensson, hädanefter J & S, 1987:65). I vissa fall fungerar det med att översätta med ett perfektparticip på svenska. Skillnaden blir dock att adjektivattribut på svenska är framförställda, vilket innebär att en förflyttning av attributet, som i franskan är efterställt, blir nödvändig:

- (2) Il conteste avoir tenté de nuire au groupe DANONE et de dénigrer ses produits, relève que les demanderessees n'invoquent pas la contrefaçon de droits d'auteur, souligne l'absence de lien de causalité entre la faute *reprochée* et le préjudice *allégué*, argue de sa bonne foi et du caractère abusif des demandes. (44:379-383)
- (2b) Föreningen bestrider att man försökt skada Danonekoncernen och förtala dess produkter, påpekar att kärandena inte åberopar något intrång i upphovsrätten och understryker att det inte föreligger något orsakssamband mellan den *påstådda* skulden och den *åberopade* skadan, samt framhåller att man agerat i god tro och att anspråken är orimliga. (45:372-376)

I andra fall kan lösningen vara att ersätta participet med en relativsats. Ett exempel på detta är när perfektparticipet i franskan i själva verket förekommer i en förkortad relativsats (Hansén & Schwartz, hädanefter H & S 1992:231). Orden *qui sont* har lagts till inom hakparentes för att illustrera hur den fullständiga relativsatsen hade kunnat se ut:

- (3) – que les allégations [qui sont] *présentées au public* sous le nom de domaine "jeboycottedanone. com" sont fautives en ce qu'elles révèlent l'intention délibérée de discréditer l'ensemble des activités des Sociétés du Groupe DANONE. (36:180-183)
- (3b) – att de påståenden *som offentliggörs* under domännamnet "jeboycottedanone.com" är felaktiga eftersom de har till syfte att misskreditera helheten av de verksamhetsområden som Danonekoncernens bolag har. (37:175-178)

I texten finns även en satsförkortning där participet kommer från det reflexiva verbet *se regrouper*. Orden *qui se sont* har tillagts för att illustrera den fullständiga relativsatsen:

- (4) Attendu que l'une des pages du site internet en litige informe ses visiteurs qu'il est l'oeuvre d'un collectif de journalistes [qui se sont] regroupés au sein de l'association "BOYCOTT !", 43 Bd de Picpus 75012 PARIS ; (24:97-99)

- (4b) Det står på en av den omtvistade webbplatsens sidor att webbplatsen skapats av ett journalistkollektiv som samlats under namnet ”Boycott!”, 43 Bd de Picpus 75012 Paris. (25:99-101)

Satsförkortningarna är oftast förkortningar av relativsatser som uttrycker passivitet, alltså där huvudordet påverkas av handlingens *agent* (J & S 1987:82), och bör därför översättas med en relativsats där verbet är i passiv form, som i (3) och (4) ovan.

Vid enstaka fall genomgår perfektparticipen en transponering vid översättningen, vilket som tidigare nämnts innebär att participet ersätts av en annan konstruktion, då det bidrar till en mer idiomatisk svenska utan att något informationsbortfall inträffar. Ett exempel på detta är (5) nedan. I (6) eftersträvas en mer textnormativ ekvivalens, för att på så sätt göra texten mer anpassad till målkulturens läsare:

- (5) Un collectif de journalistes, *issus* du magazine Technikart [...] (34:137)
- (5b) Ett journalistkollektiv *från* tidskriften Technikart [...] (35:135)
- (6) représenté par Me Emmanuel PIERRAT, avocat au barreau de PARIS, vestiaire M607 (30:39-40)
- (6b) Ombud: Emmanuel Pierrat, advokat vid Allmänna underrätten för civilmål i Paris, postfack M607 (31:41-42)

I exempel (5) är *issus* en satsförkortning av relativsatsen *qui sont issus*, vilket på svenska skulle motsvaras av *som kommer från*. En översättning med relativsatsen kan dock tyckas vara onödig då prepositionen *från* räcker för att uttrycka samma sak. Meningen, som är relativt lång, blir dessutom mer överskådlig på svenska med hjälp av denna minimala förändring. Transponeringen i (6) är det val som närmast följer strategin att komma nära målkulturens läsare. En direktöversättning (*företrädd av*) eller en transponering där man behåller verbet, fast ändrar till passiv form (*företräds av*) är andra möjliga lösningar. En anpassning till den svenska skrivnormen, med *Ombud*, väljs dock framför de andra alternativen med tanke på valet av översättningsstrategi.

Presensparticip kan också både fungera som adjektiv och som verbform. Presensparticipets adjektivform, som kallas för *verbaladjektiv* (H & S 1992:224-225), förekommer dock inte i källtexterna. Däremot finns ett antal verbformer, som leder till olika översättningslösningar. I ett fall översätts presensparticipfrasen med en huvudsats, vilket resulterar i att den översatta meningen består av två samordnade huvudsatser:

- (7) Subsidiatement, il expose que le groupe DANONE tente de faire interdire la citation de sa marque à des fins d'information et de critique *s'attaquant* ainsi à des droits constitutionnels : la liberté d'expression et le droit de grève. (44:355-357)
- (7b) Som stöd för detta lägger föreningen fram att Danonekoncernen försöker att göra det förbjudet att omnämna dess varumärken i informativa och kritiska sammanhang, *och angriper* följaktligen yttrande- och strejkfriheten, som är konstitutionella rättigheter. (45:347-350)

Presensparticipen används oftast för att uttrycka en pågående handling, men de kan också förekomma i tidsadverbial som placerar sig på ett annat tidsmässigt plan:

- (8) *Ayant* appris qu'un site internet intitulé « jeboycottedanone.com », déposé le 4 avril 2001 et exploité par M. Olivier MALNUIT, reproduisait un polygone caractéristique de sa marque figurative DANONE insérant les mentions "Je Boycotte DANONE com" , [...] (24:49-52)
- (8b) Det kom till bolaget Compagnie Gervais Danones kännedom att en webbplats vid namn "jeboycottedanone.com", som registrerats den 4 april 2001 och som brukas av Olivier Malnuit, efterbildade en polygon som var karakteristisk för sitt figurmärke Danone, där uttrycket "Je Boycotte Danone com" infogats. (25:53-56)

I vanliga fall hade participformen översatts med en tidsbisats (*När det kom till bolaget compagnie Gervais Danones kännedom att...*), men längden av meningen, som fortsätter i (9), gör att en transponering till huvudsats blir att föredra. Dessutom kan samordningen av ett tidsadverbial och ett orsaksadverbial tyckas ge tveksamma och omständliga resultat i svenskan. Det uppsatta målet att uppnå pragmatisk ekvivalens berättigar därför en uppdelning med två huvudsatser.

Participet kan även användas för att uttrycka orsak (Riegel m.fl. 1996:510), vilket resulterar i en transponering i den fortsatta översättningen av ovan introducerade mening (9), samt i (10). Participkonstruktionerna görs om till en orsaksbisats:

- (9) [...] *et estimant* que ce nom de domaine et le contenu de ce site constituent la contrefaçon de ses marques [...] (24:52-53)
- (9b) *Eftersom* webbplatsens namn och innehåll *ansågs* utgöra en olaglig efterbildning av varumärkena [...] (25:56-57)
- (10) Il est actuellement accessible par le nom de domaine "ouijeboycottedanone.com" enregistré le 23 avril 2001 au nom d'un tiers, l'adresse "jeboycottedanone.net" *donnant* désormais accès à une page d'accueil avec un lien renvoyant au site "Welcome to Planète Danone" du groupe DANONE. (36:153-157)
- (10b) Webbplatsen är i dagsläget tillgänglig via domännamnet "ouijeboycottedanone.com", som registrerades den 23 april 2001 av en tredje person, *eftersom* adressen "jeboycottedanone.net" numera genererar en webbsida som länkar vidare till Danonekoncernens webbplats "Welcome to Planète Danone". (37:149-153)

Den franska participkonstruktionen i (10), som i det här fallet är en orsaksbisats, ersätts alltså med en annan orsaksbisats, som emellertid konstrueras på ett mer explicit sätt med bisatsinledaren *eftersom*.

I vissa fall genomförs en transponering där presensparticipet översatts med en passiv form:

(11) Le tribunal, *statuant* publiquement, par jugement réputé contradictoire et en premier ressort (58:703-704)

(11b) *Meddelas* offentligt
Förklaras kontradiktorisk
I första instans (59:702-704)

Det strukturella skiftet beror på en anpassning från den franska monofrasiska dispositionen. Texten genomgår en ganska kraftig syntaktisk ändring som resulterar i ett skifte av verbfrasens *diates*, alltså relationen mellan verbfrasen och dess subjekt (J & S, 1987:82), från aktiv till passiv. I och med anpassningen från den monofrasiska strukturen blir textens subjekt, *le tribunal* (domstolen), överflödigt. Då blir *domslut* (styckets rubrik) agent i en passiv konstruktion.

Presensparticipen kan också ingå i satsförkortningar, ungefär på samma sätt som perfektparticiper. Satsförkortningen kan även där översättas med en relativsats. Den fullständiga relativsatsens konstruktion har tillagts inom hakparenteser:

(12) [...] le cartouche bleu frappé de la dénomination DANONE [*qui constitue*] *constituant* les marques complexes invoquées [...] (52:557-559)

(12b) [...] den blåa kartuschen med namnet Danone, vilket utgör de åberopade sammansatta ord- och figurmärkena. (53:549-550)

I två fall tas presensparticipfrasen bort helt, även där i ett försök att föra texten närmare målkulturens mottagare:

(13) Monieur Olivier MALNUIT
Demeurant 49, bd de Picpus (KT 2:1:35)

(13b) Olivier Malnuit
49, bd de Picpus (1:37)

Uttrycket, som betyder 'bosatt', alltså som avser att markera att det är svarandens hemadress, saknar textnormativ ekvivalens i svenskan. En översättning med borttagning av detta uttryck resulterar i en mer idiomatisk svenska, som kommer närmare den svenska textnormen, utan

att texten drabbas av någon större informationsförlust. En möjlighet hade varit att skriva 'adress:', men då det tydligt framgår av sammanhanget att det är svarandens adress kan det tyckas vara överflödigt.

Gérondif, som är en konstruktion där presens particip föregås av pronomenet *en*, används bl.a. för att uttrycka samtidig handling, medel och sätt (Riegel m.fl. 1996:342). I texten kan *gérondif*-konstruktionen alltså översättas med en tidsbisats (14) eller en prepositionsfras som fungerar som sättsadverbial (15):

- (14) – que Olivier MALNUIT *en enregistrant* le nom de domaine "jeboycottedanone.com" s'est rendu coupable [...] d'actes de contrefaçon des marques verbales DANONE n° 1.690.721 et n° 95.569.647 de la Société COMPAGNIE DANONE. (36:166-170)
- (14b) – att Olivier Malnuit gjort sig skyldig till olaga efterbildning av ordmärket Danone (nr 1.690.721 och 95.569.647), tillhörande bolaget Gervais Danone [...] *när han registrerade domännamnet "jeboycottedanone.com"* (37:163-167)
- (15) Il conclut en conséquence à l'irrecevabilité des demandes au motif qu'elles se heurtent au droit à la liberté d'expression et que les marques DANONE n'ont été utilisées que dans le but d'informer le public *en parodiant* la stratégie choisie par le groupe. (44:367-370)
- (15b) Föreningen begär således att yrkandena avvisas, eftersom de går emot yttrandefriheten, och säger att Danones varumärken endast har använts i syfte att informera allmänheten *genom att parodiera* koncernens valda strategi. (8:375)

I (14) vill man med *en enregistrant* visa att det är vid den tidpunkten, alltså när registreringen ägde rum, som Malnuit gjorde sig skyldig till den olagliga efterbildningen. Det kan egentligen också visa hur han blev ansvarig, alltså att det är handlingen i sig som utlöste ansvaret. Detta innebär att en översättning med *genom registreringen av domännamnet* istället för *när han registrerade domännamnet* också hade kunnat vara ett alternativ. Det kan emellertid resultera i att man i översättningen tappar den temporala dimensionen som trots allt finns i det franska uttrycket, samtidigt som samma underförstådda orsaksförhållande finns i den valda lösningen. Participfrasen i (15) är däremot en mer utpräglad orsaksbisats utan någon temporal innebörd. Därför är *genom att* ett bättre alternativ i sammanhanget.

5.1.2 Substantiveringar

Det finns som tidigare nämnts (se 5.1.1) fundamentala skillnader mellan franskan och svenskan vad beträffar språkens meningsstruktur. Den svenska meningsstrukturen kretsar främst kring verbfrasen, medan det i franskan är nominalfrasen som utgör meningens viktigaste beståndsdel, vilket innebär att verb ofta uppträder i substantiverade former. Man

kan säga att svenskan är *verborienterad* och franskan *substantivorienterad* (Eriksson 1997:329). Detta innebär att man som översättare kan vara tvungen att genomföra ett antal transponeringar, åtminstone om man avser att uppnå pragmatisk ekvivalens. Sammanhanget tillåter dock att verb med substantiverande suffix (J & S 1987) används i större utsträckning än vad vanligtvis anses vara normalt. Verb med substantiverande suffix återfinns således i samma form även i översättningen:

- (16) Nous demandons la *réintégration* sans délai des salariés des usines LU, mais aussi l'*ouverture* d'une nouvelle politique entre les salariés français et les entreprises basée sur l'intéressement multiple (26:113-116)
- (16b) Vi kräver en omedelbar *återanställning* av LU-fabrikernas löntagare, och även *införandet* av en ny politik mellan franska löntagare och deras företag, baserad på vinstandelssystem, (27:117-119)

Det flesta substantiverade formerna översätts dock med en annan konstruktion än substantiverade verb. I exempel 17 transponeras substantivformerna, som används som efterställt attribut till huvudordet *mesure* till infinitivfraser:

- (17) Elles ont sollicité, outre des mesures d'*interdiction* et de *radiation* du nom de domaine "jeboycottedanone.net" sous astreinte à liquider par ce tribunal ainsi que de publication, la condamnation du RÉSEAU VOLTAIRE à payer à titre de dommages et intérêts: (38:237-240)
- (17b) Utöver åtgärder för att *förbjuda* och *radera* domännamnet "jeboycottedanone.net" samt åtgärder för offentligt publicerande, anhåller bolagen om att Réseau Voltaire förpliktas att betala följande summor i skadestånd: (39:230-233)

I (18) översätts substantiven, som här återfinns i meningens direkta objekt, med verb i passiv form i två samordnade att-satser:

- (18) Il [le RÉSEAU VOLTAIRE] sollicite *le débouté* des demandresses et *leur condamnation* à lui payer 20.000 F en application de l'article 700 du nouveau Code de procédure civile. (44:385-386)
- (18b) Föreningen påkallar *att* kändens yrkanden *avvisas* och *att* de *förpliktas* att betala 20 000 F i enlighet med artikel 700 i nya civilrättegångsbalken. (45:378-379)

I (19) översätts substantiveringen med ett finit verb i samband med att meningen struktureras om, vilket leder till att verbet återfinns i ett tidsadverbial:

- (19) L'*officialisation* de l'annonce par le groupe DANONE de la fermeture de ses deux usines LU de Calais et Ris-Orangis a mobilisé, outre les salariés des usines concernées et syndicats, une partie de la classe politique. (26:116-118)

- (19b) När koncernen *offentliggjorde* att två LU-fabriker i Calais och Ris-Orangis skulle läggas ner mobiliserades de berörda fabrikernas löntagare, deras fackorganisationer, och även en del av den politiska klassen. (27:115-117)

Den bakomliggande orsaken till exemplets strukturändring diskuteras vidare i nästa stycke.

5.1.3 Inanimata subjekt

Exempel (19) ovan har genomgått en strukturell omvandling eftersom den franska meningen har *L'officialisation de l'annonce par le groupe DANONE de la fermeture de ses deux usines LU de Calais et Ris-Orangis* som subjekt. Svenskan är dock mer restriktiv i fråga om användningen av inanimata subjekt. Vissa verb, som *mobilisera* i (19) ovan, kräver ett animat subjekt, som alltså betecknar "människor och 'högre' djur, d.v.s. djur som vi betraktar som 'besjälade' varelser" (Hultman 2003:49). Denna skillnad kan ibland resultera i att en syntaktisk ändring blir nödvändig. Den vanligaste lösningen är att ändra verbets diates från aktiv till en subjektlös passiv form:

- (20) Attendu que le site Internet *énumère* l'ensemble des produits commercialisés par les demanderesses, visés par l'enregistrement des marques invoquées ; (52:568-569)
- (20b) Samtliga produkter som marknadsförs av kändaren och som avsågs vid inregistreringen av de återopade märkena *räknas upp* på webbplatsen. (53:560-561)

Det element som utgör subjektet ('webbplatsen') förlorar sin grammatiska funktion i och med att verbets diates omvandlas till en subjektlös passiv form på svenska (*énumère* > *räknas upp*). Emellertid måste subjektets element ändå finnas kvar för att ingen information skall gå förlorad. Subjektet (*le site internet*) görs därför om till ett rumsadverbial i form av en prepositionsfras (*på webbplatsen*), eftersom själva innebörden av meningen ju är att det finns en produktlista på webbplatsen.

5.1.4 Anaforiska pronomen

Pronomen som används för att referera till något som tidigare nämns i texten kallas för anaforiska, eller tillbakasyftande pronomen (Hultman 2003:98). Koherensmarkeringar såsom dessa anaforiska pronomen används i större utsträckning i franskan än i svenskan (Rosén 1998:85). Ibland kan man vara tvungen att använda referentens grundbeteckning i

översättningen för att undvika tolkningssvårigheter och för att skapa en referensbindning som är mer anpassad efter den svenska normen.

Som tidigare nämnts (se sid. 17) återfinns den högsta koncentrationen av pronominaliseringar vid redogörelsen av parternas sakframställningar (sid. 36-47), där huvudreferenten presenteras i inledningen av redogörelsen i sin fullständiga form, för att sen återkomma i form av ett personligt pronomen under resten av redogörelsen. I den svenska översättningen följs denna struktur i de flesta fallen:

(21) Par écritures du 30 mai 2001 auxquelles il est expressément référé, *Olivier MALNUIT* soulève l'irrecevabilité de l'assignation au motif que le "site Internet" "jeboycottedanone.com" n'a pas été créé par lui mais par l'association BOYCOTT!, alors en voie de formation; [...]
[---]
Au fond, *il* prie le tribunal de juger qu'il n'a pas imité de manière illicite les marques DANONE, [...] (40:275-278)

(21b) Genom skrivelser från den 30 maj 2001 som det uttryckligen refereras till lyfter Olivier Malnuit fram att stämningen inte kan tas till prövning eftersom "webbplatsen" "jeboycottedanone.com" inte skapats av honom, utan av föreningen Boycott!, som då höll på att bildas; [...]
[---]
Huvudsakligen ber han domstolen att besluta att han inte efterbildat varumärkena Danone på ett otillbörligt sätt, [...] (41:266-269)

Ett undantag finns i redogörelsen av Réseau Voltaires sakframställning, där huvudreferenten istället ersätts med ett substantiv:

(22) Par écritures du 30 mai 2001 auxquelles il est fait expressément référence, *le RÉSEAU VOLTAIRE* demande le sursis à statuer, [...]
[---]
Subsidiairement, *il* expose que le groupe DANONE tente de faire interdire la citation de sa marque [...] (44:345-356)

(22b) Genom skrivelser från den 30 maj som det uttryckligen refereras till begär *Réseau Voltaire* uppskov med målet [...]
[---]
Som stöd för detta lägger *föreningen* fram att Danonekoncernen försöker att göra det förbjudet att omnämna dess varumärken [...] (45:336-348)

Denna ändring beror på att pronomenet 'den' inte är starkt nog i fråga om koherens, vilket kan bero på att det kommer för sent i texten. Detta skulle i sin tur kunna resultera i att texten kan kännas vagare på grund av en osäkerhet kring vad 'den' refererar på. Nästa exempel visar en kombination av borttagning och identisk upprepning:

(23) Attendu que *la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE* ne fournit aucune justification du préjudice commercial qu'elle allègue ;

Que son préjudice ne tient qu'à l'atteinte [---]

Qu'il sera réparé au vu des éléments [---] (56:671-679)

(23b) *Bolaget Compagnie Gervais Danone* har inte bestyrkt den återopade kommersiella skadan.

— *Skadan* ligger enbart i kränkningen [---]

Skadan kommer att ersättas utifrån [---] (57:660-668)

Det possessiva pronomenet *son*, som anaforiskt syftar på *la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE*, försvinner på grund av att man gör vad Svane (1997:99) skulle kalla för semantisk anpassning, eftersom man i svenskan inte använder possessiva pronomen i samma utsträckning som i t.ex. franskan. Där ersätts alltså *son préjudice* med det bestämda substantivet *Skadan*. Ordet som återkommer som pronomen i nästa segment (*il*) översätts med en identisk upprepning av referenten av samma anledningar som nämns ovan.

5.2 Diskursiva fenomen

Det kan vara intressant att undersöka huruvida textens diskursiva struktur genomgår en förändring under översättningsprocessen. Ett sätt att undersöka detta på är att granska konnektiverna, som ju som tidigare nämnts binder ihop texten till en logisk följd, och se om det sker ändringar på det planet och därigenom i den översatta texten i sin helhet.

I *Grammaire méthodique du français* av Riegel m.fl. (1996) anses följande vara konnektiver:

- enheter vars roll alltid är att vara konnektiver, t.ex. konjunktioner som *car* [ty], *mais* [men], *parce que* [därför att], adverb som *alors* [då], *puis* [sedan] och uttryck som *d'abord* [först och främst], *d'autre part* [å andra sidan].
- enheter vars roll inte alltid är att vara konnektiver och som befinner sig någorlunda initialt i en sats, t.ex. *en effet* [nämligen], *finalement* [slutligen]
(egen övers. av Riegel m.fl. 1996:616)

Vidare kan man dela in konnektiverna i två huvudgrupper: ”konnektiver som ordnar den referentiella verkligheten (temporal [F: *et* S: *och*, F: *alors* S: *då*, o.s.v.] och spatiala [ex: F: *ici* S: *här*, F: *là* S: *där*, o.s.v.] konnektiver) och konnektiver som markerar tankegångens sammanbindning (argumenterande [ex: F: *mais* S: *men*, F: *pourtant* S: *emellertid*, F: *parce que* S: *därför att*, o.s.v.], uppräknande [ex: F: *d'abord* S: *först*, F: *ensuite* S: *sedan*, F: *enfin* S:

slutligen] och omformulerande [ex: F: *autrement dit* S: *med andra ord*, F: *c'est-à-dire* S: *det vill säga*, o.s.v.] konnektiver)” (egen övers. av Riegel m.fl. 1996:618). De additiva konnektiverna, som är vanligast, anses ingå i samma grupp som de temporala (Riegel m.fl. 1996:616).

Vad som kan konstateras är att koncentrationen additiva konnektiver ökar i och med den strukturella omvandlingen som sker när t.ex. en huvudsats med tillhörande underordnad bisats på franska omvandlas till två samordnade huvudsatser som binds samman med den additiva konnektiven *och* på svenska:

(24) Elles se désistent d'instance et d'action à l'égard des Sociétés ELB MULTIMEDIA et 7 WAYS, demandant que chaque partie conserve à sa charge ses propres frais. (42:332-334)

(24b) De avstår från att väcka åtal mot bolagen ELB Multimedia och 7 Ways *och* begär att varje part står för sina egna rättegångskostnader. (43:326-327)

De konnektiver som ordnar den referentiella verkligheten kan dock anses vara mindre viktiga i just det diskursiva sammanhanget, eftersom de egentligen har en mer funktionell än ideationell roll. Det är intressantare att se på den andra gruppens konnektiver, eftersom det är dem explicitgör själva idén bakom texten. De flesta konnektiver som används i detta syfte återfinns i den svenska översättningen:

(25) *Que par ailleurs* la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE est libre du choix de ses adversaires sur le terrain judiciaire, (52:539-540)

(25b) Bolaget Compagnie Gervais Danone har *för övrigt* rätt att välja sina motståndare på det juridiska fältet. (53:533-534)

Exemplet ovan visar att konnektiven, vars syfte här är att introducera ett kompletterande argument som ställer sig på en något lägre styrkenivå än de andra argumenten, också får en svensk motsvarighet. Den största skillnaden mellan originaltexten och översättningen är att de argumenterande orsakskonnektiverna *attendu que* tas bort i avsnittet som redogör domskälen i samband med att man går ifrån den franska monofrasiska strukturen i översättningen:

(26) *Attendu que* la fin de non recevoir soulevée par Olivier MALNUIT sera également rejetée ; (48:442-443)

(26b) Olivier Malnuits yrkande om avvisning av målet lämnas också utan bifall. (49:431)

En så omfattande borttagning innebär att textens domskälsavsnitt går miste om sin argumenterande karaktär. I översättningen radas domskälen upp ett efter ett, vilket förstärker

dess additiva karaktär ytterligare. Man kan emellertid diskutera om konnektiverna verkligen används i ett argumenterande syfte, eller om det mer handlar om ett formellt sätt att räkna upp domskäl.

5.3 Kulturella fenomen

Under översättningsarbetet står man ofta inför ett vägskäl angående hanteringen av kulturellerade företeelser. Dessa företeelser, som kan ligga både på ett strukturellt och på ett terminologiskt plan, kan för det mesta anpassas på olika sätt, beroende på situationen, men olika företeelser kan i samma text behandlas på olika sätt beroende på dess relevans. Nedan redovisas konkreta ”problem” som påträffades under översättningsarbetet, och hur dessa tacklas.

5.3.1 Disposition

Som tidigare nämnts har en omfattande strukturell ändring genomförts under översättningsarbetet, den traditionella franska ”monofrasiska” strukturen har tagits bort. Denna anpassning är som mest påtaglig i avsnittet där domskälen redogörs. Det är förstås fullt möjligt att utföra en översättning som följer denna traditionella disposition, men det skulle resultera i en tung svensk konstruktion som går emot det uppsatta målet att uppnå pragmatisk ekvivalens. Avsnittet avser, som rubriken *Motifs* (”Domskäl”) antyder, att redogöra de domskäl som ligger bakom beslutet. Målet med översättningen är ju att förmedla den information som finns i originalet och informationen blir mer översiktlig om den disponeras på ett sätt som ligger närmare den svenska normen. Borttagningen av de argumenterande konnektiverna innebär dessutom inte någon informationsförlust, utan bara förlusten av en stilistisk dimension som kan vara värd att offra i ett pragmatiskt ändamål.

En viss koherensmarkering kan dock gå förlorad i samband med ombyggnaden. Vissa domskäl inleds med *Attendu que*, medan andra inleds enbart med *Que*:

(27) *Attendu que* la contrefaçon des marques verbales DANONE invoquées n'est dès lors pas constituée.

Que la demande de la Société COMPAGNIE GERVAIS DANONE à ce titre sera rejetée.
(50:504-508)

I en sådan struktur verkar det finnas ett samband mellan segmenten, där domskälen som inleds med *Que* samlas under ett "huvuddomskäl", som inleds med *Attendu que*. Denna underordningsrelation går förlorad i översättningen, där samtliga domskäl verkar stå självständigt. Detta förhållande domskälen emellan påverkar ändå inte informationsflödet avsevärt, då det ofta finns konnektiver och andra ord som upprätthåller sambandet, om än på ett mer implicit sätt:

(28) *Attendu que la fin de non recevoir soulevée par Olivier MALNUIT sera également rejetée ;*

Qu'en effet, le nom de domaine "jeboycottedanone.com" argué de contrefaçon a été enregistré au nom de Olivier MALNUIT et non de l'association dont il se dit président ; (48:442-447)

(28b) Olivier Malnuits yrkande om avvisning av målet lämnas också utan bifall.

Domännamnet "jeboycottedanone.com", som påstås innehålla olagliga efterbildningar har nämligen registrerats i Olivier Malnuits namn och inte av föreningen som han säger sig vara ordförande för. (49:431-435)

Har man som strategi att skapa en mottagaranpassad översättning kan det alltså vara lämpligt att utföra en sådan omfattande strukturell omvandling.

5.3.2 Begrepp med kulturella konnotationer

Att göra en översättning där pragmatisk ekvivalens prioriteras innebär som tidigare nämnts (se sid. 9) att man skall försöka förmedla samma information som originaltexten på ett för mottagargruppen begripligt sätt, vilket innebär bl.a. att man kan anpassa framställningsstrukturen för att underlätta förståelsen. Emellertid innebär inte detta att specifika begrepp skall bytas ut mot begrepp som väcker ungefär samma konnotationer i målkulturen, i synnerhet inte när det kommer till översättning av juridiska texter. På den nivån bör man istället tillgripa olika strategier för att rama in begreppets semantiska område på ett så precist sätt som möjligt. Två strategier används mest gällande översättningen av specifika begrepp: en form av definierande översättning, där för målkulturen kända begrepp används för att rama in källbegreppets semantiska täckning. Denna översättningsstrategi åtföljs oftast av en fotnot där det franska begreppets originalform framgår. Denna strategi tillämpas på de mest centrala begrepp som saknar någon form av etablerad svensk motsvarighet. Den andra strategin är en tillämpning av Vinay & Darbelnets ekvivalens, alltså där begreppet översätts

med ett annat begrepp som ungefär har samma betydelse i målkulturen. Denna strategi tillämpas oftast på begrepp som inte är lika relevanta för sammanhanget.

De texter som översatts har författats på *Tribunal de Grande Instance* (TGI) i Paris. Domstolen är tillsammans med *Tribunal d'Instance* (TI) första instansen för tvistemål i Frankrike. TI handlägger tvistemål mellan enskilda personer till ett värde av högst 7 600 euro, medan TGI tar hand om följande:

- Tvister mellan enskilda personer till ett högre värde än 7 600 euro
- Oberoende av tvistens värde: familjemål (äktenskap, skilsmässa, adoption, arv och faderskap), medborgarskap, utmätning av fast egendom, patent- och varumärkesmål och upplösning av sammanslutningar.⁹

Begreppet *Tribunal de Grande Instance de Paris* översätts med "Allmän underrätt för civilmål". Det finns ingen etablerad svensk motsvarighet, och därför finns det flera alternativa lösningar att välja mellan, bl.a. på Europeiska Kommissionens hemsida, där man föreslår "Övre underrätt i tvistemål".¹⁰ Att både ha "övre" och "under" i samma begrepp kan dock kännas något motsägelsefullt, eller åtminstone tvivelaktigt rent stilistiskt, och därför faller valet på ett alternativ från Europaparlamentet¹¹. Begreppet "allmän underrätt" skulle kunna vara en kort definition av den svenska tingsrätten. Att översätta begreppet med just "tingsrätt" skulle dock innebära vissa risker, eftersom det skulle kunna få mottagaren att anta att det franska rättsväsendet är uppbyggt på samma sätt som i Sverige, vilket inte stämmer. Därför kan det vara bättre att översätta begreppet med en mer beskrivande motsvarighet. Utöver en beskrivande översättning kan det också vara lämpligt att genom en fotnot eller inom parentes även ta med det oöversatta begreppet när det först introduceras för att underlätta för mottagaren om hon eller han skulle vilja ta i kontakt med instansen i fråga, eller söka efter ytterligare information.

I texten refereras till två lagtexter: *nouveau Code de procédure civile* och *Code de la propriété intellectuelle*. Dessa lagtexter, framförallt den andra, är centrala begrepp i texten:

- (29) Invoquant les dispositions des articles L 716-6, L 713-2, L 713-3, L 713-5, L 716-1, L 716-9 et L 716-10 du *Code de la propriété intellectuelle*, la Sté COMPAGNIE GERVAIS DANONE a, par actes des 16 et 18 avril 2001, assigné les sus-nommés en référé d'heure à heure aux fins de voir : (24 :63-66)

⁹ fr. *Europeiska Kommissionen* 2007-04-27; 21:43

http://ec.europa.eu/civiljustice/org_justice/org_justice_fra_sv.htm

¹⁰ se nr. 9

¹¹ fr. *Europaparlamentet* 2007-04-28; 25:37

<http://www.futureofeuropa.parlament.gv.at/meetdocs/committees/libe/20020522/468446SV.pdf>

(29b) Bolaget Compagnie Gervais Danone åberopade artikel L 716-6, L 713-2, L 713-3, L 713-5, L 716-1, L716-9 och L 716-10 i *immaterialrättslagen** och kallade de ovan nämnda svarandena till interimistiska förhör med kort varsel och lade fram följande yrkanden: (25:66-69)

* *Code de la propriété intellectuelle* [ö.a.]

Här översätts det första mer eller mindre ordagrant med ”nya civilrättegångsbalken”. Där var jag i början tveksam vad gäller ”balken” eftersom det för tankarna till det svenska rättssystemet. Det oöversatta begreppet läggs dock till i en fotnot. Det andra, mer centrala begreppet översätts också ordagrant med ”immaterialrättslagen”:

(30) - condamner M. MALNUIT à lui payer la somme de 10 000 francs sur le fondement de l’article 700 du *nouveau Code de procédure civile*. (24:79-80)

(30b) – domstolen skall förplikta Olivier Malnuit att betala 10 000 till bolaget enligt artikel 700 i *nya civilrättegångsbalken**. (25:81-82)

* *nouveau Code de procédure civile* [ö.a.]

Även där läggs det oöversatta begreppet till som fotnot. Anledningen till att de franska begreppen läggs till i fotnoterna är för att underlätta för mottagen ifall denne vill göra efterforskningar.

Ett begrepp som kan vara svåröversatt är *huissier de justice*. Begreppet kan definieras som följande: ”Rättslig statstjänare och ämbetsman som ansvarar för delgivning, verkställigheten av akter (domar och notariella handlingar)...”¹² Med andra ord kan man säga att det en delgivningsman med befogenheter att verkställa beslut. Denna konstruktion skulle dock bli något omständlig i en text. Att göra en specifik omvandling (se Svane 1997) beroende på sammanhanget kan alltså vara att föredra, där man alltså översätter med delgivnings- eller stämmningsman¹³ om det handlar om delgivning, eller exekutionstjänsteman¹⁴ om det handlar om verkställande av ett beslut. I föreliggande översättning bedöms ”delgivningsman” vara en tillräckligt bra motsvarighet.

Ett fast uttryck, *assigner d’heure à heure* (24:66), som betyder att man efter beslut från domaren får rätt att kalla svarande inför rätta med kortare varsel än den vanliga fristen på

¹² Fr. *Greffé du tribunal de commerce de Paris* 2007-05-01; 15:07

http://www.greffé-tc-paris.fr/lexique_greffé/index.php?pag=dico&tri=H

¹³ Fr. *Ams* 2007-05-02; 20:35

http://afi3.ams.se/afi3_portal/PortalHandler.asp?chFrameCenterHexURL=687474703A2F2F616669332E616D732E73652F79726B656E2F59726B65734265736B7269766E696E672E617370783F6959726B6549643D313737

¹⁴ Fr. *Europeiska Kommissionen* 2007-04-27; 18:35

http://ec.europa.eu/civiljustice/interim_measures/interim_measures_fra_sv.htm

minst två veckor¹⁵, översätts med ”med kort varsel”. Ett liknande fall är begreppet *sur minute* (24:82), som betyder att domaren beslutar att domen skall verkställas redan vid den tidpunkt då domen meddelas¹⁶. Begreppet översätts med ”omedelbart”. Man kan kanske diskutera huruvida dessa begrepp faktiskt är kulturellt betingade. De används dock för att beteckna företeelser som tycks sakna motsvarigheter i den svenska rättskulturen och kan alltså anses ingå i den kategorin.

6 Enkätundersökning

Under det förberedande arbetet till denna uppsats kändes det alltmer relevant att inkorporera någon slags undersökning hur de olika översättningsstrategierna tillämpas inom den professionella sfären. Studien gick ut på att en enkät skickades ut till översättare och översättningsbyråer som har juridiköversättningar som specialområde. Syftet med undersökningen var att få svar på följande frågor:

1. När du översätter juridiska dokument, anpassar du textens utformning så att den kommer närmare den svenska normen? Hur mycket då?
2. Hur handskas du med termer som är specifika för källkulturens rättssystem (skriver du vad det ungefär skulle motsvara i Sverige? Lämnar du begreppet oöversatt och lägger till en beskrivning? etc.)?
3. Gör du olika anpassningar beroende på den målgrupp översättningen avser (privatperson, företag jurist, myndighet etc.)?

Undersökningen avslutades med en sista öppen fråga (”4. Vika andra svårigheter stöter du på under översättningen?”) vars syfte var för att få insikt över generella översättningsproblem inom denna genre och kanske få nya infallsvinklar, vilka kan vara viktiga när man under sitt uppsatsskrivande ständigt riskerar att fastna i samma tankegångar.

Att undersökningen byggde öppna frågor och inte på flervalsfrågor beror dels på att jag inte ville riskera att styra de tillfrågades svar, dels på att är svårt att reducera de översättningsteoretiska principerna till en serie frågor med ett fåtal svarsalternativ. Det verkade bäst att låta de tillfrågade svara fritt och sedan själv bearbeta svaren. I frågorna 2 och 3 gavs exempel inom parentes för att ge översättaren en idé om vilket slags svar som

¹⁵Fr. *Greffé du tribunal de commerce de Paris* 2007-05-01; 15:43
http://www.greffé-tc-paris.fr/lexique_greffé/index.php?pag=dico&tri=A

¹⁶Fr. *Dictionnaire juridique* 2007-03-29; 20:14
<http://www.dictionnaire-juridique.com/definition/minute.php>

eftersöktes. Eftersom undersökningen skickades ut via e-post var det av stor vikt att göra undersökningen så enkel och med så få frågor som möjligt i förhoppningen om att fler skulle känna sig motiverade att svara om det inte var så tidskrävande. I frågorna lämnades även översättningsteoretiska termer medvetet utanför och detta främst av två anledningar. Den första var att den tillfrågade översättaren kanske inte hade några djupare kunskaper inom översättningsteori, och skulle kanske inte ha förstått vad som menades med t.ex. dynamisk ekvivalens. Den andra var att jag hellre ville se konkreta beskrivningar av processen, i och med att översättarna kanske har olika uppfattningar om vad olika översättningsteoretiska termer står för, vilket skulle ha resulterat i väldigt heterogena, kanske rentav felaktiga data. Jag ville på så sätt göra egna bedömningar av vilka strategier översättaren tillämpat.

Genom SFÖ:s hemsida samlades 190 e-postadresser som tillhör översättare som markerat på sidan att de arbetar med juridik. Översättarna arbetar från vilken språkkombination som helst, alltså inte bara från franska till svenska. Anledningen till detta är de problem och lösningar som finns borde vara desamma oavsett språkkombination. In och undersökningen skickades iväg. Undersökningar som skickas iväg via e-post, och som dessutom består av öppna frågor brukar i regel inte generera så många svar. Förhoppningarna låg på runt 20 svar, alltså 10 procent av de tillfrågade. Resultatet blev över förväntan, då 37 översättare svarade på undersökningen. En undersökning bedriven av en mer erfaren statistiker hade kanske resulterat i ännu högre svarsprocent.

Syftet med undersökningen var att få en uppfattning om hur översättningsteorin tillämpas i "det verkliga livet", vilket uppnåddes. Efter att svaren sammanställts och strukturerats kunde följande slutsatser dras: 23 översättare av de 37 tillfrågade anpassar sina översättningar mot målspråkets normer genom bl.a. strukturella ändringar och "sänkning" av den språkliga stilnivån. Man kan här tala om att de prioriterar *pragmatisk ekvivalens* (se sid. 9). 9 stycken försöker däremot att vara så trogna källtexten som möjligt. Här talar man alltså om *semantisk översättning* (Newmark, se sid.8), *textnormativ ekvivalens* (Koller, se sid.9), eller kanske rent av *formell ekvivalens* (Nida, se sid. 8). Värt att notera är att minst 2 av dessa har översättning av kontrakt som specialitet.

Svårare var det att veta exakt vilken strategi som tillämpades vid översättningen av begrepp som saknar motsvarighet i målkulturens rättssystem. Där gick det bara att utläsa vilka strategier som tillämpas i 24 av svaren. 14 översättare utför en definierande översättning med hjälp av begrepp som är kända i målkulturen, och 4 av dessa lägger till begreppet på originalspråket i form av fotnot eller "översättarens parentes". 7 översättare lämnar begreppet oöversatt, men lägger till en beskrivning i form av fotnot eller "översättarens parentes", och 3

stycken översätter med en ungefärlig motsvarighet (ex: Tribunal de grande instance – tingsrätt).

På fråga 3 svarade 16 stycken att de utför olika anpassningar beroende på mottagaren, medan hela 21 stycken svarade att de inte gör det. De flesta tyckte att man inte bör anpassa sina juridiska översättningar efter målgruppen, medan två stycken inte gjorde någon anpassning av den enkla anledningen att de inte visste vem slutkunden var eftersom de för det mesta fick uppdrag via översättningsbyråer.

Jag har i min översättning siktat på pragmatisk ekvivalens eftersom det ju är textens innehåll som är viktigt i sammanhanget. Därför är det också viktigt att återge begrepp som saknar motsvarighet i svenskan en så noggrann översättning som möjligt. Av den korta undersökningen att döma verkar detta ligga i linje med praxis bland yrkesverksamma översättare.

7 Sammanfattning och diskussion

Syftet med denna uppsats har i första hand varit att göra en syntes av översättningsteoretiska principer och strategier som kan vara relevanta vid översättningen av juridiska texter och att översätta två domstolsdokument från franska till svenska efter att ha valt strategi. I andra hand har arbetet gått ut på att kommentera specifika språkliga fenomen som påträffas under översättningsarbetet samt även problem som är relaterade till skillnaderna mellan två olika kulturers rättssystem. Inför översättningsarbete utfördes också en analys av källtexterna. Där fastställdes textgenrens specifika egenskaper och man kunde bland annat konstatera att man har med en objektiv, formell och informerande textgenre att göra med.

En del av arbetet har även gått ut på att undersöka hur de översättningsteoretiska strategierna tillämpas i praktiken, d.v.s. hos professionella översättare. Det visade sig att majoriteten av de tillfrågade översättarna anpassar sina översättningar till målkulturens mottagare. Däremot var översättarna oense i fråga om huruvida man bör anpassa sina översättningar beroende på målgruppen. Vissa ställde sig bakom principen att en juridisk översättning inte går att anpassa efter målgruppen, då man riskerar att begå grova översättningsfel genom att anpassa texten alltför mycket, medan andra svor sig trogna pragmatismen.

Undersökningen avslöjade även ett intressant fenomen, nämligen att vissa översättare inte kunde svara på frågan om huruvida de anpassade sin översättning efter målgruppens

kultur, eftersom de så gott som aldrig fått reda på vem som utgjorde målgrupp på grund att de fick uppdrag via översättningsbyråer. En annan undersökningsdeltagare påstod att en professionell översättare måste veta vem översättningen riktar sig till för att kunna utföra ett tillräckligt bra arbete. Översättningsbyråer skulle kanske kunna dra lärdom av detta, och utveckla olika informationssystem som skulle ge översättaren en möjlighet att anpassa sin översättning efter kunden och därmed bidra till en höjning av produktens kvalitet. Eller kanske jag är den sista översättaren som inte är medveten om att kvalitet har utkonkurrerats av låga priser.

8 Résumé en français

Comment traduire un mot qui n'a pas d'équivalent exact dans la culture cible ? Peut-on, ou doit-on adapter un texte de manière à ce qu'il soit plus compréhensible dans son nouvel environnement ? Ce mémoire a pour but de répondre à ces questions, d'une part à travers une synthèse des théories de traduction existantes sur ce sujet et des stratégies établies à partir de celles-ci, d'autre part à travers une traduction de deux textes juridiques où ces stratégies sont mises en pratique.

8.1 Matériel

Les deux textes étudiés, une ordonnance de référé et un jugement, proviennent du tribunal de grande instance de Paris et ont été écrits en 2001. Ces textes sont en français et ont été traduits en suédois.

8.2 Disposition

Dans la première partie de ce travail, nous cherchons d'abord à déterminer la situation de discours du texte traduit, et plus particulièrement sa fonction dans la culture cible. Nous élaborons ensuite, une synthèse des théories principales et pertinentes dans le cadre du travail de traduction des textes susnommés. Il s'agit entre autres des théories de Nida (2004), Newmark (1991), Koller (1989) et Vinay & Dalbernet (1995). Puis nous réalisons une analyse des textes à traduire, suivant le modèle de Hellspong et Ledin (1997). Après l'analyse, vient la

traduction des textes en question. La partie suivante est un commentaire des différents problèmes rencontrés durant le travail de traduction. Cette partie est divisée en trois sections : *les phénomènes linguistiques*, comme par exemple les propositions participiales qui sont moins courantes en suédois, *les sujets inanimés*, ou encore *les pronoms anaphoriques*. Nous traitons aussi les phénomènes au niveau du discours, qui, dans ce contexte, servent à nommer les moyens linguistiques utilisés dans l'organisation narrative d'un texte et les phénomènes culturels qui n'ont pas d'équivalents dans la culture cible. Dans la dernière partie de ce travail nous rendons compte d'une étude de l'application de ces stratégies sur le plan professionnel à travers un questionnaire envoyé à des traducteurs travaillant surtout dans l'univers du droit.

8.3 Résultats

L'analyse des textes source révèle qu'il s'agit d'un genre de texte très traditionnel, ce qui implique un grand nombre de normes au niveau de la création des textes appartenant à ce genre. L'analyse nous montre aussi que les textes source sont formels, informatifs et objectifs.

La synthèse des théories de traduction nous permet d'opter pour une *équivalence pragmatique* (Koller 1989:99-104) qui prend en compte la situation de communication du texte traduit. Ceci implique certains changements au niveau de la structure du texte, notamment au niveau de la structure monophrasique de la décision du tribunal (Cornu 2005:42). L'équivalence pragmatique nous permet en effet de remplacer les segments de cette structure qui sont délimités par des points-virgules, par des phrases contenant des propositions principales se terminant par des points. Ce changement rapproche le texte des normes de la culture suédoise, sans pour autant entraîner une perte d'information.

Cependant, le maniement des termes spécifiques ne peut être soumis à cette même stratégie pragmatique, car il s'agit là de ne pas créer de connotations avec la culture juridique suédoise. Une adaptation culturelle où l'expression est remplacée par une autre qui représente « à peu près la même chose » (*Tribunal de grande instance* > *Tingsrätt*) donnerait en effet l'impression que les systèmes français et suédois sont similaires, connotations erronées et donc à éviter à tout prix.

Les stratégies choisies à ce niveau consistent donc à remplacer ces termes par des traductions déterminant le même champ sémantique que l'original avec l'aide de termes connus dans la culture juridique suédoise, tout en évitant des connotations du genre

susnommé. Ces traductions sont aussi complétées par une note en bas de page donnant le terme en français, ceci pour marquer qu'il s'agit de termes existant dans le système juridique français, mais aussi pour permettre une propre recherche d'information ou pour faciliter une entrée en contact, dans le cas où il s'agit d'institutions.

L'étude conduite chez les traducteurs professionnels nous montre que l'équivalence pragmatique est la stratégie la plus répandue, de même pour la stratégie de traduction explicative combinée avec la forme originale du terme en bas de page. Par contre, une troisième question demandant s'il est convenable d'adapter les textes en fonction du récepteur (avocats, institutions, particuliers...) entraîne des réponses divergentes de la part du traducteur. Un fait intéressant est que deux des traducteurs ne font pas d'adaptions, ceci parce que le récepteur leur est inconnu ; cette information ne leur est pas fournie par les compagnies de traduction pour lesquelles ils travaillent .

Ces deux réponses dévoilent un fait qui peut s'avérer désavantageux pour ces compagnies, car la connaissance de l'environnement dans lequel une traduction fonctionnera est fondamentale pour effectuer un travail de bonne qualité. Peut-être serait-il possible d'introduire un système d'information au sein de ces compagnies, où le traducteur recevrait au moins quelques pièces d'information sur le client, leur donnant ainsi la possibilité d'effectuer une traduction de meilleure qualité. Malheureusement, cette proposition fait probablement partie d'une utopie obsolète où la qualité du produit peut toujours être en concurrence avec les offres à bas prix.

Litteraturlista

Material

Ordonnance de référé N° RG: 01/54344. 2001-04-23. Tribunal de grande instance de Paris.
Jugement N° RG: 01/06682 - 01/7123. 2001-07-04. Tribunal de grande instance de Paris.

Referenser

- Cornu, Gérard. 2005. *Linguistique juridique*. Paris: Éditions Montchrestien.
- Eriksson, Olof. 1997. *Språk i kontrast: En jämförande studie av svensk och fransk meningsstruktur*. Göteborg: Akademiförlaget.
- Hansén, Iah & Schwartz, Björn. 1992. *Gleerups Franska Grammatik*. Malmö: Gleerups utbildning AB. Första upplagan.
- Hellspång, Lennart & Ledin, Per. 1997. *Vägar genom texten: Handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Heuman, Lars. 2004. *Process- och straffrätt för juridisk översikt kurs*. Stockholm: Norstedts Juridik AB. Upplaga 20:1.
- Hultman, Tor G. 2003. *Svenska Akademiens språklära*. Stockholm: Svenska Akademien. Första upplagan.
- Ingo, Rune. 1991. *Från källspråk till målspråk. Introduktion i översättningskunskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Jørgensen, Nils & Svensson, Jan. 1987. *Nusvensk grammatik*. Malmö: Gleerups utbildning AB. Andra upplagan.
- Jakobson, Roman. 2000. "On linguistic aspects of translation". I Venuti, Lawrence (red.) *Translation Studies Reader*. London: Routledge.
- Koller, Werner. 1989. "Equivalence in translation theory". I Chesterman, Andrew (red.) *Reading in Translation Theory*. Helsinki: Oy Finn Lectura AB, sid. 99-104.
- Munday, Jeremy. 2001. *Introducing Translation Studies. Theories and Applications*. London. Routledge.
- Newmark, Peter. 1991. *About Translation*. Clevedon, Buffalo, Toronto & Sydney: Multilingual Matters. Femte upplagan.

- Nida, Eugene. 2004. "Principles of correspondance". I Venuti, Lawrence (red.). *Translation Studies Reader*. London: Routledge. Andra upplagan.
- Riegel, Martin, Jean-Christophe Pellat, René Riou. 1996. *Grammaire méthodique du français*. Paris: Presses Universitaires de France. Andra upplagan.
- Reiss, Katharina. 2004. "Type, kind and individuality of text: decision making in translation". I Venuti, Lawrence (red.). *Translation Studies Reader*. London: Routledge. Andra upplagan.
- Rosén, Ulla. 1998. "Koherensmarkeringar I franska och svenska. Exempel ur E. Badinters XY *De l'indentité masculine* och den svenska översättningen". I: Eriksson, Olof. (utg.) *Språk- och kulturkontraster: om översättning till och från franska*. Åbo: Åbo Akademis förlag, sid. 77-85.
- Svane, Brynja. 1998. "Comment traduire la réalité? Étude de la traduction des expressions référentielles". I: Eriksson, Olof. (utg.) *Språk- och kulturkontraster: om översättning till och från franska*. Åbo: Åbo Akademis förlag, sid. 93-118.
- Tegelberg, Elisabeth. 2000. *Från svenska till franska. Kontrastiv lexikologi I praktiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Vermeer, Hans J. 2000. "Skopos and commission in translational action". I Venuti, Lawrence (red.). *Translation Studies Reader*. London: Routledge.
- Vinay, Jean-Paul och Darbelnet, Jean. 1975. *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Paris: Marcel Didier.

Övrig litteratur

- Bergström, Sture, Eek, Hilding, Håstad, Torgny och Lindbom, Per Henrik. 1983. *Juridikens termer*. Stockholm: Esselte Studium. Sjätte upplagan.
- Hellberg, Olle. 1983. *Juridikordbok, fransk-svensk och svensk-fransk med begreppsförklaringar*. Stockholm: P A Norstedts & Söners förlag.
- Le Robert micro*. 1993. Rey, Alain (red.). Paris: Dictionnaires le Robert. Andra upplagan.
- Newmark, Peter. 1981. *Approaches to Translation*. Oxford and New York: Pergamon Press.
- Newmark, Peter. 1988. *A Textbook of Translation*. Hemel Hampstead: Prentice Hall International.
- Norstedts franska affärsordbok*. 1993. Sjödin, Maria (red.). Stockholm : Norstedt, cop.
- Norstedts stora franska ordbok*. 2001. Wiman, Mona (Projektledare). Stockholm: Norstedt. Första upplagan, andra tryckningen.

Svenska Skrivregler. 2000. Stockholm: Svenska Språknämnden/Liber. Andra upplagan.

Säll, Annika. 2004. *Att översätta medicinsk facktext från franska till svenska*.

Magisteruppsats vid TÖI, Stockholms universitet.

Wahlgren, Peter, Warnling- Nerep, Wiweka & Wrangle, Pål. 2002. *Juridisk skrivguide*.

Stockholm: Norstedts Juridik AB. Upplaga 2:3.

Internet

<http://afi3.ams.se> - Arbetsförmedlingen

<http://ec.europa.eu> – Europeiska Kommissionen

<http://www.dictionnaire-juridique.com> – Dictionnaire juridique

<http://www.futureofeuropa.parlament.gv.at> – Europaparlamentet

<http://www.greffe-tc-paris.fr> - Greffe du tribunal de commerce de Paris

<http://ww04.sub.su.se> – NE (Nationalecyclopedin)